

FINANSMINISTERIET

Budgetoversigt 1

Maj 2003

Budgetoversigt 1, maj 2003

Budgetoversigten udkommer normalt tre gange årligt – i maj, august og december.

Budgetoversigten indeholder blandt andet en aktuel status for de samlede offentlige finanser og finanspolitikken. Budgetoversigten fokuserer desuden på statens finanser – herunder statens udgifter og indtægter – og udviklingen i statsgælden.

I tabeller kan afrunding medføre, at beløbene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles telefonisk hos:

Schultz Information
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon 43 63 23 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
Hjemmeside: www.schultz.dk

eller afhentes hos:

Schultz Information
Herstedvang 4
2620 Albertslund

Henvendelse om publikationen kan i øvrigt ske til:

Finansministeriet
1. kontor
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag: b:graphic
Foto: Getty Images
Tryk: Schultz Grafisk
Oplag: 2.500
Pris: 75 kr.

Trykt publikation:

ISBN: 87-7856-569-3

Elektronisk publikation:

Produktion: Finansministeriet
ISBN: 87-7856-570-7

Trykt på svanemærket papir med vegetabiliske farver.
Trykt af J.H.Schultz Grafisk A/S, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Publikationen kan hentes på Finansministeriets hjemmeside: www.fm.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	5
2.	Statens finanser.....	9
2.1.	DAU-saldoen.....	10
2.2.	Statens udgifter.....	11
2.3.	Statens indtægter.....	15
2.4.	Statens finansieringsbehov og gæld.....	23
2.5.	Markant større DAU-overskud i 2002.....	27
2.6.	DAU-skøn 1993-2002.....	33
3.	Offentlige finanser og finanspolitikken.....	39
3.1.	Offentlige finanser.....	40
3.2.	Finanspolitikken aktivitetsevirkning.....	46
3.3.	Strukturel budgetsaldo.....	47

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Bilag 2. Offentlige finanser, 2002-2004

1 Indledning

Siden vedtagelsen af finansloven for 2003 i december har en række økonomiske nøgletal udviklet sig knap så gunstigt som forventet. Ledigheden er vokset hurtigere, beskæftigelsen har været faldende og privatforbruget – herunder især bilsalget – vokser langsommere. Udviklingen skal blandt andet ses i lyset af, at den internationale afmatning har været længere end oprindelig forudset, jf. *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003.

Der ventes en vis vending i konjunkturerne i løbet af efteråret 2003 og tiltagende gennem 2004. I Danmark understøttes denne udvikling af det historisk lave renteniveau og de aftalte skatnedsættelser, som indføres i perioden fra 2004-2007. Lavere skat på arbejdsindkomst er et strukturpolitisk tiltag, der skal bidrage til at øge arbejdsstyrken og beskæftigelsen på mellemlang sigt, men samtidig indeholder skatnedsættelserne også en stimulering af den økonomiske aktivitet på kort sigt via forøgede disponible indkomster.

Den konjunkturmæssige udvikling sætter et vist præg på den samlede offentlige saldo og statens DAU-saldo i 2003. Siden vurderingen i december er overskuddet på de samlede offentlige finanser – der dækker stat, amter, kommuner, ATP, A-kasserne og Lønmodtagernes Garantifond – således nedjusteret med 6½ mia.kr. i 2003, mens DAU-overskuddet er sat ned fra godt 11 mia.kr. på FL03 til omtrent 5½ mia.kr., jf. *tabel 1.1*.

Med hensyn til 2002 er der imidlertid både hvad angår de samlede offentlige finanser og ikke mindst statens DAU-saldo tale om større overskud end ventet i december. Den samlede offentlige saldo er på basis af en foreløbig opgørelse fra Danmarks Statistik opjusteret med ca. 4½ mia.kr., mens DAU-overskuddet ifølge statsregnskabet for 2002 blev hele 25,8 mia.kr. eller 13 mia.kr. større end ventet i december. Det skal understreges, at forbedringen af finanserne i 2002 kun i beskedent omfang ventes videreført i 2003 og efterfølgende år.

1. Indledning

Det umiddelbart voldsomme fald i DAU-overskuddet fra 2002 til 2003 på 1½ pct. af BNP dækker imidlertid over en mere moderat underliggende udvikling, idet DAU-saldoen rensset for engangsforhold reduceres med knap ½ pct. af BNP.

Tabel 1.1. Nøgletal for offentlig økonomi, 2002-2003

	2002		2003	
	Dec.	Maj	Dec.	Maj
Offentlig saldo (mia.kr.)	21,4	26,0	24,6	18,0
Offentlig saldo (pct. af BNP)	1,5	1,9	1,7	1,3
DAU-saldo (mia.kr.)	12,7	25,8	11,1	5,5
DAU-saldo (pct. af BNP)	0,9	1,9	0,8	0,4
DAU-saldo ekskl. engangsforhold mv. (mia.kr.)	13,5	20,1	17,7	14,8
DAU-saldo ekskl. engangsforhold mv. (pct. af BNP)	1,0	1,5	1,2	1,1
Realvækst i offentligt forbrug (pct.)	1,3	1,0	0,7	0,7
Finanseffekt (pct. af BNP)	0,2	0,1	0,1	0,1

I 2004 ventes pt. et overskud på de samlede offentlige finanser på ca. 21½ mia.kr. eller 1½ pct. af BNP. En væsentlig årsag til, at der ventes en forbedring af den samlede offentlige saldo i 2004, er en forudsat gradvis normalisering af indtægterne fra pensionsafkastskatten. I årene 2001-2003 er provenuet herfra således yderst beskedent.

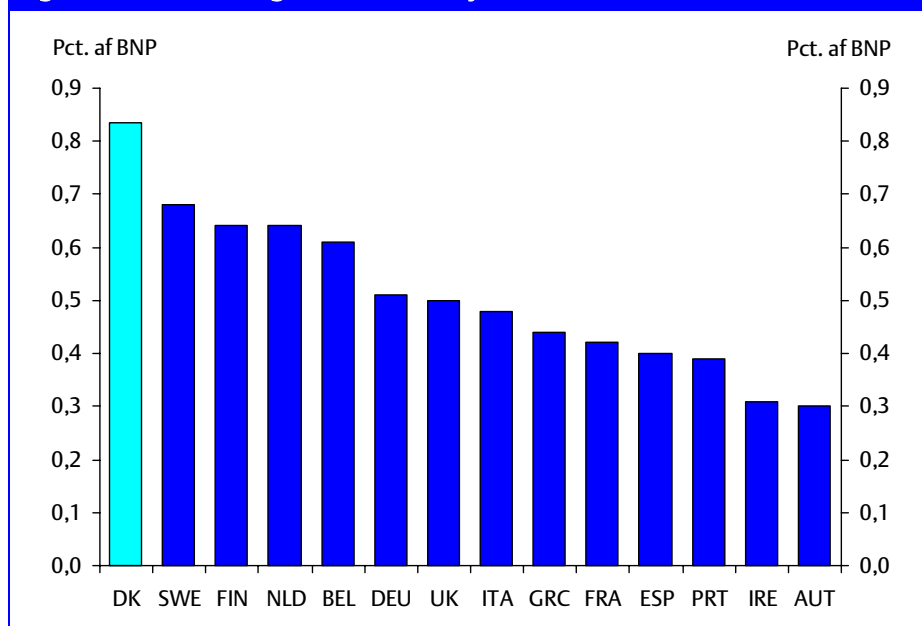
Det skønnede overskud på de offentlige finanser er beregningsteknisk baseret på, at finanspolitikken – herunder blandt andet de aftalte skattnedsættelser – som udgangspunkt bidrager til at øge BNP-væksten i 2004. Det indebærer en positiv finanseffekt næste år.

Den endelige fastlæggelse af finanspolitikkenes stramhedsgrad i 2004 vil finde sted i løbet af 2003 – herunder i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovsforslaget for 2004 i august.

Den nævnte forværring af den offentlige saldo og statens DAU-saldo i 2003 skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at de offentlige finanser – og dermed tillige statens finanser – i Danmark er forholdsvis konjunkturfølsomme sammenlignet med de andre EU-lande, jf. *figur 1.1*. Det skønnes således, at en konjunkturbetinget lavere vækst i BNP på 1 pct. gennemsnitligt indebærer en forværring af den samlede offentlige saldo i Danmark på godt 0,8 pct. af BNP. Til sammenligning kan det nævnes, at i Sverige –

som har de næstmest følsomme offentlige finanser – er konjunktur elasticiteten knap 0,7 pct. af BNP.

Figur 1.1. De offentlige finansers konjunkturfølsomhed

Note: Figuren viser forbedringen af den offentlige saldo givet en konjunkturbetinget mervækst i BNP på 1 pct.

Kilde: OECD, *Economic Outlook 67*, juni 2000. For Danmark egne beregninger, jf. kapitel 7 i *Finansredegørelse 2000*.

En nærmere redegørelse for statens DAU-saldo findes i *kapitel 2*, mens de seneste konjunkturskøn for de samlede offentlige finanser gennemgås i *kapitel 3*.

2 Statens finanser

- *På statsregnskabet for 2002 er DAU-saldoen opgjort til 25,8 mia.kr. Det er godt 9 mia.kr. mere end budgetteret på FL02 og 13 mia.kr. mere end skønnet i december.*
- *Højere statslige indtægter er den væsentligste årsag til det større DAU-overskud i 2002, men lavere statslige udgifter bidrager også.*
- *I 2003 skønnes der for nuværende en DAU-saldo på ca. 5½ mia.kr. Konjunkturudviklingen og lavere engangsforbedringer bidrager til forværringen af statens finanser fra 2002 til 2003.*
- *Renset for engangsforhold mv. falder DAU-overskuddet knap så voldsomt fra ca. 20 mia.kr. i 2002 til knap 15 mia.kr. i 2003.*
- *Statens udgifter i 2003 skønnes at udgøre 427,5 mia.kr. Dermed ventes statens udgifter at blive ca. ½ mia.kr. lavere end budgetteret på FL03.*
- *Statens indtægter forventes at blive på 433,0 mia.kr. i 2003. Det er ca. 6 mia.kr. mindre end skønnet på FL03.*
- *I perioden 1993-2002 har de løbende DAU-skøn generelt undervurderet stillingen på statens finanser.*

2. Statens finanser

2.1. DAU-saldoen

På statsregnskabet for 2002 er overskuddet på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget – den såkaldte DAU-saldo – opgjort til 25,8 mia.kr. eller 1,9 pct. af BNP, jf. *tabel 2.1*. Overskuddet blev dermed godt 13 mia.kr. højere end ventet i *Budgetoversigt 4*, december 2002.

Tabel 2.1. DAU-saldoen, 2002-2003

Mia.kr., årets priser	2002			2003		
	Dec.	Regn.	Ændr.	FL03	Maj	Ændr.
Indtægter	429,5	438,7	9,2	439,2	433,0	-6,2
Udgifter	416,8	413,0	-3,9	428,1	427,5	-0,6
DAU-saldo	12,7	25,8	13,1	11,1	5,5	-5,6
DAU-saldo (pct. af BNP)	0,9	1,9	1,0	0,8	0,4	-0,4

Det større DAU-overskud i 2002 end ventet i december kan primært henføres til, at statens indtægter blev godt 9 mia.kr. større end budgetteret. De højere indtægter skyldes primært mere tekniske forhold, herunder betalingsforskydninger vedrørende navnlig indkomstskat, arbejdsmarkedsbidrag og selskabsskat, jf. *afsnit 2.5*. De statslige udgifter i 2002 blev samtidig lavere end ventet. Dette hænger blandt andet sammen med lavere ministerfordelte udgifter og færre renteudgifter på statsgælden.

Størstedelen af forbedringen af DAU-saldoen for 2002 siden december er af en sådan karakter, at der ikke ventes mærkbare afledte positive virkninger på DAU-saldoen i 2003. De højere indtægter og lavere udgifter i 2002 bærer med andre ord kun i beskedent omfang over i 2003 og efterfølgende år.

I 2003 skønnes DAU-overskuddet at udgøre ca. 5½ mia.kr. eller ca. 0,4 pct. af BNP. Statens overskud i 2003 skønnes dermed at blive væsentligt lavere end i 2002. Dette kan blandt andet henføres til konjunkturudviklingen, herunder forventes eksempelvis en stigning i ledigheden på 18.000 personer og et fald i bilforbruget på 15 pct. fra 2002 til 2003. Herudover forventes der lavere engangsforbedringer mv. i 2003 end i 2002.

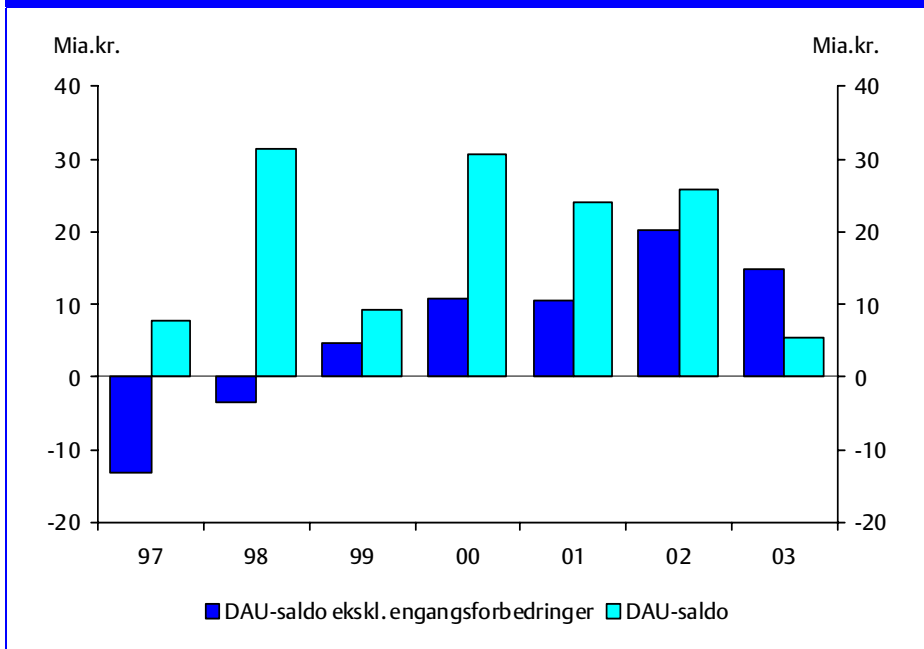
Det nye skøn for DAU-saldoen i 2003 indebærer en nedjustering af overskuddet med ca. 5½ mia.kr. i forhold til budgetteringen på FL03. Den væsentligste årsag hertil er, at statens indtægter skønnes at blive godt 6 mia.kr. lavere i 2003 end tidligere skønnet. Det lavere indtægtsskøn skal

ses på baggrund af lavere indkomstskattegrundlag og en kraftig nedjustering af bilsalget.

Engangsforhold påvirker DAU-saldoen i varierende omfang fra år til år. Det store overskud i 1998 var således foranlediget af salget af statens aktier i TeleDanmark. Tilsvarende kan de betydelige DAU-overskud i 2000 og 2001 henføres til successive stramninger af kredittiden for momsindbetalinger, jf. figur 2.1.

I 2003 er engangsforholdene samlet set negative, hvilket især kan henføres til et ekstraordinært lavt provenu fra pensionsafkastskatten, jf. bilag 1, der indeholder en samlet oversigt over engangsforhold mv. for perioden 1997-2003. Korrigeret for engangsforhold mv. er faldet i DAU-saldoen fra 2002 til 2003 derfor betydeligt mindre end faldet i den faktiske saldo.

Figur 2.1. DAU-saldo med og uden engangsforhold mv., 1997-2003

2.2. Statens udgifter

Opgjort i 2003-priser udgjorde statens udgifter 424,1 mia.kr. i 2002. Med udgangspunkt i ministeriernes rammedegørelser fra maj 2003 skønnes de statslige udgifter at blive 427,5 mia.kr. i 2003. Fra statsregnskabet for

2. Statens finanser

2002 til maj-skønnet for statens udgifter i 2003 forventes dermed en real udgiftsvækst på 3,4 mia.kr., jf. *tabel 2.2*.

Tabel 2.2. De statslige udgifter, 2002-2003

Mia.kr., 2003-priser	2002		2003		Realvækst 2002-2003	
	Regn- skab ¹⁾	FFL	FL	Maj	Regn- skab-FL	Regn- skab-maj
Ministerfordelte udgifter ²⁾	353,3	358,2	359,3	360,8	6,0	7,4
Øvrige udgifter ³⁾	70,8	71,0	68,8	66,7	-2,0	-4,1
Udgifter i alt	424,1	429,1	428,1	427,5	4,0	3,4

1) Statens udgifter i 2002 er opregnet til 2003-niveau med de forventede generelle pris- og lønstigninger på 2,7 pct. Opregningen gælder de samlede udgifter, herunder også renteudgifterne.

2) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

3) Indeholder renter af statsgæld, EU-bidrag og børnefamilieydelse.

Udgiftsvæksten fra 2002 til 2003 skal blandt andet ses i lyset af særlige forhold i 2002, herunder mindreudgifter som følge af Post Danmarks afkøb af pensionsforpligtelsen samt vedrørende Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger, jf. nedenfor. Dertil kommer, at der er en øget tilgang til efterløn, ligesom udgifterne til A-dagpenge vokser fra 2002 til 2003 afledt af den forventede stigning i ledigheden.

Statens udgifter i 2002

På statsregnskabet for 2002 er de statslige udgifter opgjort til 413,0 mia.kr., jf. *tabel 2.3*. Dermed blev de statslige udgifter knap 4 mia.kr. lavere end skønnet i december.

Tabel 2.3. Statens udgifter, 2002

Mia.kr., 2002-priser	FL02	Dec.	Regnskab	Ændring	
				FL02-regn.	Dec.-regn.
Ministerfordelte udgifter ¹⁾	345,2	346,0	344,0	-1,1	-1,9
Renter af statsgæld	44,2	45,9	44,7	0,5	-1,1
EU-bidrag	15,1	13,2	12,4	-2,7	-0,8
Børnefamilieydelse	11,8	11,8	11,8	0,0	0,0
Udgifter i alt	416,3	416,8	413,0	-3,3	-3,9

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

Mindreudgifterne på regnskabet i forhold til december-skønnet kan navnlig henføres til lavere ministerfordelte udgifter, men også lavere renter af statsgæld. Dertil kommer lavere udgifter til EU-bidraget end skønnet i december, jf. *afsnit 2.5*.

I forhold til FL02 udviser statsregnskabet mindreudgifter for godt 3 mia.kr. Det kan hovedsageligt henføres til lavere udgifter til EU-bidrag på 2,7 mia.kr. primært i form af en efterregulering i 2002 afledt af overskud på EU-budgettet i 2001. Dertil kommer, at de ministerfordelte udgifter blev omtrent 1 mia.kr. lavere end ventet på FL02. Renterne af statsgælden blev omvendt ca. ½ mia.kr. større end budgetteret.

De lavere ministerfordelte udgifter fra FL02 til regnskabet kan henføres til en række modsatrettede forhold, herunder lavere udgifter på knap 0,9 mia.kr. på Videnskabsministeriets område primært vedrørende Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger samt en merindtægt på udgiftsbudgettet på knap 1,6 mia.kr. afledt af Post Danmarks delvise afkøb af pensionsbidragsforpligtigelsen. I modsat retning trækker blandet andet merudgifter på ca. 0,7 mia.kr. på momsreserven på §35, merudgifter på knap 0,3 mia.kr. til politiet i forbindelse med EU-formandskabet samt merudgifter til efterløn på ca. 0,4 mia.kr.

Statens udgifter i 2003

Med udgangspunkt i ministeriernes rammeredegeørelser fra maj 2003 skønnes de statslige udgifter i 2003 nu at blive 427,5 mia.kr. Det er en nedjustering i forhold til FL03 på 0,6 mia.kr., jf. *tabel 2.4*.

Tabel 2.4. Statens udgifter, 2003

Mia.kr. (2003-PL)	FL03	Maj	Ændring FL03-maj
Driftsramme	87,1	87,1	0,0
Overførselsramme	267,6	269,0	1,4
Anlægsramme	4,5	4,6	0,1
Ministerfordelte udgifter i alt ¹⁾	359,3	360,8	1,4
Rente af statsgæld	42,0	40,3	-1,6
EU-bidrag	14,5	14,1	-0,4
Børnefamilieydelsen	12,3	12,3	0,0
Statens udgifter, i alt	428,1	427,5	-0,6

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

2. Statens finanser

De ministerfordelte udgifter trækker i retning af højere udgifter, jf. nedenfor. Nedjusteringen kan derfor henføres til lavere forventede renteudgifter af statsgælden og et forventet lavere EU-bidrag. De lavere renteudgifter kan hovedsageligt henføres til lavere renteniveau, mens det lavere EU-bidrag skyldes, at overskuddet på EU-budgettet i 2002 nu skønnes større end forudsat på FL03, hvilket forventes at resultere i en efterregulering i 2003.

Ministerfordelte udgifter i 2003

Udviklingen i de ministerfordelte udgifter i 2003 afspejler fortrinsvis ændrede skøn på en række udgiftsområder, hvor de samlede udgifter sædvanligvis afhænger af konjunkturudviklingen, aktivitetsudviklingen mv.

De konjunkturbetingede udgifter skønnes 1,3 mia.kr. større end budgetteret. Endvidere indebærer andre ændrede skøn mv. samlet set merudgifter for ca. 0,5 mia.kr. Omvendt påvirkes skønnet for de ministerfordelte udgifter i 2003 af en række andre årsager, herunder forventet bortfald af uforbrugte bevillinger, med samlet ca. -0,4 mia.kr. Det kan blandt andet henføres til, at reserven til forsvarrets internationale udgifter ikke forventes udmøntet i 2003, men først i 2004 enten på finansloven eller senere ved aktstykke.

Nedenfor redegøres nærmere for de øvrige større udgiftsposter, som bidrager til det ændrede skøn for 2003, jf. *tabel 2.5*.

På baggrund af konjunkturvurderingens højere ledighedsskøn på ca. 163.000 personer mod de på FL03 forudsatte 155.000 personer forventes udgifterne til A-dagpenge at blive 1,3 mia.kr. højere, jf. *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003.

Som følge af en opjustering af antallet af efterlønsmodtagere fra 176.000 til 181.000 i 2003 er udgifterne til efterløn opjusteret med 0,5 mia.kr.

Tilsvarende medfører ændrede skøn, at der forventes merudgifter til henholdsvis barselsdagpenge på 0,4 mia.kr., til fleksjob på 0,3 mia.kr. og aktivering af kontanthjælpsmodtagere på 0,3 mia.kr. Endvidere skønnes øgede udgifter til grundtakst-finansierede ordninger vedrørende blandt andet vanskelige børn og unge samt handicappede på 0,4 mia.kr. i 2003. Omvendt forventes lavere udgifter til aktiv arbejdsmarkedspolitik i 2003 på ca. 1 mia.kr. som følge af et lavere aktiveringsomfang, jf. kapitel 4 i *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003.

Tabel 2.5. Ministerfordelte udgifter, FL03-maj

	Mia.kr.
<i>Konjunkturbetingede merudgifter:</i>	1,3
A-dagpenge	1,3
<i>Øvrige ændrede skøn:</i>	0,5
Efterløn	0,5
Dagpenge ved barsel	0,4
Fleksjob	0,3
Aktivering af kontanthjælpsmodtagere	0,3
Aktiv arbejdsmarkedspolitik	-1,0
Grundtakst-finansierede ordninger vedr. bl.a. vanskelige børn	0,4
Danmarks Erhvervsfond mv.	-0,4
Øvrige poster	0,1
<i>Andre årsager:</i>	-0,4
Forsvarsministeriet	-0,2
Uforbrugte bevillinger	-0,4
Forbrug af videreførsel	0,5
Øvrige poster	-0,3
Ændret skøn for de ministerfordelte udgifter, i alt	1,4

På Økonomi- og Erhvervsministeriets område tilbageføres der i 2003 knap 0,4 mia.kr. mere end budgetteret på finansloven for 2003. Dette kan alt-overvejende henføres til større afdrag end forventet under Danmarks Erhvervsfond samt indtægter fra Eksport Kredit Fonden.

Forsvaret har som led i det flerårige forsvarsforlig adgang til at afholde udgifter tidligere, hvis de modsvares af mindreudgifter senere i forsvarsfor-ligsperioden. Forsvarsministeriet forventer sådanne betalingsforskydninger i 2003 på ca. -0,2 mia.kr.

Der er i udgiftsskønnet for 2003 forudsat et nettoforbrug af videreførsler på samlet ca. ½ mia.kr., hovedsageligt vedrørende anlægsområdet.

2.3. Statens indtægter

Statsregnskabet for 2002 viste, at statens indtægter blev 6 mia.kr. højere end skønnet ved budgetteringen af FL02. I forhold til skønnet i december blev indtægterne 9,2 mia.kr. højere, jf. *afsnit 2.5*. For 2003 er indtægts-

2. Statens finanser

skønnet nedjusteret med ca. 6¼ mia.kr. i forhold til budgetteringen på FL03.

Statens indtægter i 2002

Ifølge statsregnskabet for 2002 udgjorde statens indtægter 438,7 mia.kr., jf. *tabel 2.6*.

Mia.kr., løbende priser	FL02	Dec.	Regnskab	Ændr. FL-regn.	Ændr. Dec-regn.
Persoonskat til staten, netto	83,8	83,1	85,5	1,7	2,4
Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag	80,4	80,4	81,2	0,8	0,8
Erhvervsskatter til staten, netto	34,6	33,9	38,1	3,4	4,1
Moms	126,4	129,6	130,2	3,8	0,6
Registreringsafgift	12,5	14,2	14,5	2,0	0,3
Benzin, vægt- og ansvarsafgift mv.	21,9	22,1	22,2	0,3	0,1
Energi- og miljøafgifter	30,1	29,9	29,6	-0,5	-0,2
Tobaks- og alkoholafgifter mv.	19,9	19,6	19,4	-0,5	-0,2
Pensionsafkastskat	8,8	1,8	2,4	-6,4	0,6
Tinglysningafgift mv.	5,5	6,2	6,4	0,9	0,2
Skatter og sociale bidrag i alt	423,9	420,7	429,5	5,6	8,8
Øvrige indtægter	8,9	8,8	9,2	0,4	0,4
Indtægter i alt	432,7	429,5	438,7	6,0	9,2

Konjunkturerne i 2002 viste sig generelt at være mere gunstige end forudsat ved budgetteringen af statens indtægter på FL02, jf. *tabel 2.7*. Det er den altafgørende forklaring på de højere statslige indtægter¹. Den reale BNP-vækst i 2002 er således pt. opgjort til 1,6 pct. mod forventet 1,4 pct. Det skyldes blandt andet, at væksten i privatforbruget udgør 2,1 pct., hvor der skønnedes en stigning på 1,5 pct. i forbindelse med budgetteringen af indtægterne på FL02. I tilknytning til privatforbruget er det værd at bemærke, at væksten i bilforbruget blev godt 15 pct.enheder. større end ventet. Momsgrundlaget er på basis heraf ligeledes opjusteret.

¹ Det bemærkes, at de statslige indtægter er uændrede fra FFL02 til FL02. Budgetteringen af statens indtægter på FL02 er således reelt foretaget i januar 2002 i forbindelse med udarbejdelsen af FFL02.

Væksten i lønsummen i 2002 er nedjusteret med 0,5 pct.enheder. Men på grund af højere vækst i lønsummen i 2001 er skattegrundlaget for AM-bidrag alligevel opjusteret i forhold til skønnet på FL02. Skattegrundlaget for bundskat er imidlertid nedjusteret med knap 11 mia.kr. Denne nedjustering kan primært henføres til et historisk lavere niveau. Herudover bidrager en nedjustering af den positive nettokapitalindkomst til lavere skattegrundlag for bundskatten.

Tabel 2.7. Budgetteringsforudsætninger, 2002

	FL02	Maj	Ændr.
BNP, realvækst i pct.	1,4	1,6	0,2
Privatforbrug, realvækst i pct.	1,5	2,1	0,6
Heraf bilkøb	4,0	19,2	15,2
Forbrugerpriser, vækst i pct.	1,6	2,5	0,9
Momsgrundlag, vækst i pct.	2,7	2,9	0,2
Timeløn for LO/DA-arbejder, vækst i pct.	3,8	3,9	0,1
Ledighed, 1.000 personer	149	145	-4
Lønsum, vækst i pct.	3,5	3,0	-0,5
Skattegrundlag, bundskat, mia.kr.	708,1	697,3	-10,8
Skattegrundlag, arbejdsmarkedsbidrag, mia.kr.	764,5	766,8	2,3

De gunstigere konjunkturer i 2002 end forudsagt ved budgetteringen af FL02 har bidraget til, at især statens indtægter fra moms og registreringsafgift blev højere end forudsagt, jf. figur 2.2. Omvendt blev provenuet fra pensionsafkastskatten lavere end skønnet ved FL02. De væsentligste afvigelser mellem FL02 og statsregnskabet er gennemgået nedenfor.

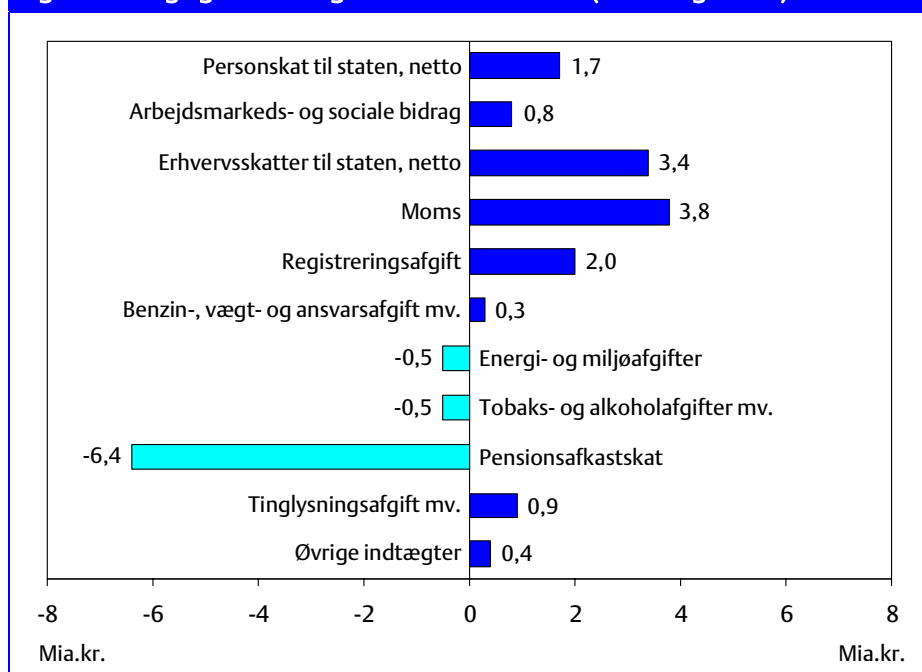
På statsregnskabet blev *personskatter til staten* (85,5 mia.kr.) 1,7 mia.kr. højere end budgetteret på FL02. Dette skyldes altovervejende, at skønnet for engangsprovenuet, som følge af fremrykning af indbetaling af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag var undervurderet ved FL02. I forbindelse med FL02 skønnedes engangsindtægten vedrørende A-skat til 10,7 mia.kr. Engangsindtægten fra A-skat vurderes i dag til at være 12 mia.kr., hvilket er 1,3 mia.kr. højere end budgetteret på FL02.

Herudover er det kommunale skattegrundlag, herunder aktieindkomst og virksomhedsskatteordningen, opjusteret, svarende til et samlet provenu på 0,7 mia.kr. i forhold til FL02. Disse justeringer i provenuet fra de kom-

2. Statens finanser

munale skatter har endvidere forøget statens indtægter i 2002 med 0,7 mia.kr. idet den endelige afregning først finder sted i 2005 og da alene til kommuner, der selvbudgetterede i 2002.

Figur 2.2. Vigtigste indtægtsforskelle for 2002 (FL02-regnskab)

Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag (81,2 mia.kr.) blev 0,8 mia.kr. højere end budgetteret på FL02, hvilket blandt andet skyldes, at engangsindtægten for fremrykning af indbetaling af arbejdsmarkedsbidrag er 0,2 mia.kr. højere end budgetteret ved FL02. Herudover er skattegrundlaget højere end skønnet ved FL02, hvilket ligeledes øger provenuet fra arbejdsmarkedsbidrag.

Erhvervsskatter til staten, netto (38,1 mia.kr.) indbragte 3,4 mia.kr. mere end budgetteret på FL02. Dette skyldes højere indtægter fra olie- og gasproduktion. For det første betalte kulbrinteskattepligtige selskaber 3,3 mia.kr. mere i skat end antaget ved FL02. For det andet blev indtægterne fra koncessionsafgifter og olierørledningsafgift samlet set 0,2 mia.kr. højere end budgetteret. I modsat retning trak, at provenu fra fonde blev 0,1 mia.kr. lavere end budgetteret på FL02.

Momsen (130,2 mia.kr.) gav 3,8 mia.kr. mere i provenu end forventet på FL02. Årsagen hertil er højere vækst i privatforbrug i 2002, og deraf følgende højere momsgrundlag.

Indtægterne fra *registreringsafgiften* (14,5 mia.kr.) blev 2 mia.kr. højere end budgetteret på FL02 som følge af betydeligt højere bilforbrug end ventet, idet væksten i det private bilforbrug i 2002 blev godt 19 pct. mod en forventet vækst på 4 pct. ved budgetteringen.

Benzin-, vægt- og ansvarsafgifter mv. (22,2 mia.kr.) indbragte 0,3 mia.kr. mere end forventet på FL02. Årsagen skal findes i højere provenu fra vægtafgift og ansvarsforsikringsafgift afledt af større bilsalg.

Det endelige provenu fra *energi- og miljøafgifter* (29,6 mia.kr.) var 0,5 mia.kr. lavere end budgetteret på FL02. Indtægterne fra naturgasafgiften blev 0,4 mia.kr. lavere og CO₂-afgiften indbragte 0,2 mia.kr. mindre målt i forhold til FL02. Omvendt blev forbruget af elektricitet større end ventet og provenuet fra elafgiften dermed 0,2 mia.kr. højere.

Provenuet fra *tobaks- og alkoholafgifter mv.* (19,4 mia.kr.) blev 0,5 mia.kr. mindre end budgetteret på FL02. Toldindtægterne blev 0,6 mia.kr. lavere end forudset. Herudover blev forbruget af tobak og spiritus knap så stort som forventet, hvilket medførte, at afgiftsprovenuet fra disse varer blev 0,2 mia.kr. lavere. Til gengæld indbragte spilleafgifter, herunder særligt lotterispil og spilleautomater, i alt 0,3 mia.kr. mere end budgetteret.

Pensionsafkastskat (2,4 mia.kr.) indbragte 6,4 mia.kr. mindre end skønnet ved udarbejdelsen af FL02. Store tab på aktier i 2002 indebar, at provenubidraget fra aktier blev negativt i 2002. Det reducerede pensionskassernes afkast betydeligt i 2002 og medfører samtidig, at der fremføres negativ skat til modregning i pensionsafkastskatten for 2003. Provenuet fra pensionsafkastskatten i 2002 vedrører således alene indtægter fra Den Sociale Pensionsfond og beskedne indtægter fra pensionsafkastskattepligtige selskaber med lav aktieandel.

Provenuet fra *tinglysningsafgift mv.* (6,4 mia.kr.) blev 0,9 mia.kr. højere end budgetteret på FL02. Det lave renteniveau og heraf følgende større konverteringsomfang bidrog til det højere provenu.

2. Statens finanser

Statens indtægter i 2003

Indtægtsskønnet for 2003 er baseret på den seneste konjunkturvurdering jf. *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003. Udsigterne for 2003 er mindre gunstige end forudsagt i december i tilknytning til budgetteringen på FL03, jf. *tabel 2.8*.

Den overordnede vækst i økonomien i 2003 er nedjusteret fra 1,8 pct. til 1,6 pct. Den forholdsvis beskedne nedjustering af BNP-væksten i 2003 dækker imidlertid over en noget mere markant nedjustering af privatforbruget fra 2,2 pct. til 1,7 pct. Nedjusteringen af privatforbruget kan i øvrigt især henføres til en betydelig nedjustering af bilforbruget. I december forventedes således en positiv vækst heri på 6 pct. i 2003. På baggrund af bilsalget i første kvartal 2003 samt udsigterne for resten af 2003 vurderes der nu et reelt fald i bilforbruget på 15 pct.

Nedjusteringen af privatforbruget – herunder især bilforbruget – trækker i retning af lavere statslige indtægter fra moms, diverse punktafgifter og ikke mindst registreringsafgiften, jf. nedenfor.

Tabel 2.8. Budgetteringsforudsætninger, 2003

	Dec.	Maj	Ændring
BNP, realvækst i pct.	1,8	1,6	-0,1
Privatforbrug, realvækst i pct.	2,2	1,7	-0,5
Heraf bilkøb, pct.	6,0	-15,0	-21,0
Forbrugerpriser, vækst i pct.	2,0	2,3	0,3
Momsgrundlag, vækst i pct.	3,3	3,4	0,1
Timeløn for LO/DA-arbejder, vækst i pct.	3,9	3,9	0,0
Ledighed, 1.000 personer	155	163	8
Lønsum, vækst i pct.	3,8	3,5	-0,4
Skattegrundlag, bundskat, mia.kr.	726,7	724,1	-2,6
Skattegrundlag, arbejdsmarkedsbidrag, mia.kr.	798,3	794,7	-3,6

Endvidere er ledigheden opjusteret med 8.000 personer siden december. Sammen med nedjusteringen af væksten i lønsummen – der skal ses i lyset af at beskæftigelsen nu ventes at falde med ca. 5.000 personer i 2003 mod tidligere skønnet en stigning på 3.000 personer – bidrager den højere ledighed til en nedjustering af den personlige indkomst samt derigennem et

lavere bundskattegrundlaget. Grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget bliver også lavere.

Den generelle nedjustering af skattegrundlagene bidrager til lavere statslige indtægter fra personskatter og arbejdsmarkedsbidrag, jf. nedenfor.

De mindre gunstige konjunkturudsigter indebærer sammen med en nedjustering af provenuet fra erhvervsskatterne – der heller ikke er uafhængige af konjunktursituationen – at statens indtægter for 2003 er nedjusteret med 6,2 mia.kr. i forhold til det budgetterede på FL03, jf. *tabel 2.9*.

Tabel 2.9. Statens indtægter, 2003

Mia.kr., løbende priser	Dec.	Maj	Ændring Dec.-Maj
Personskat til staten, netto	79,2	78,5	-0,7
Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag	81,1	80,9	-0,2
Erhvervsskatter til staten, netto	36,0	34,0	-2,0
Moms	136,7	135,8	-1,0
Registreringsafgift	16,2	14,1	-2,1
Benzin, vægt- og ansvarsafgift mv.	22,8	22,5	-0,2
Energi- og miljøafgifter	30,1	29,8	-0,4
Tobaks- og alkoholafgifter mv.	19,2	18,7	-0,4
Pensionsafkastskat	1,8	1,8	0,0
Tinglysningsafgift mv.	5,7	5,7	0,0
Skatter og sociale bidrag i alt	428,9	421,9	-7,1
Øvrige indtægter	10,3	11,1	0,9
Indtægter i alt	439,2	433,0	-6,2

De væsentligste justeringer af indtægterne i 2003 er vist i *figur 2.3*.

Personskatter til staten (78,5 mia.kr.) er 0,7 mia.kr. lavere end skønnet i december. Nedjusteringen hænger sammen med en nedjustering af provenuet fra statsskatterne (bund-, mellem- og topskat) og en mindre opjustering af afregning til kommunerne.

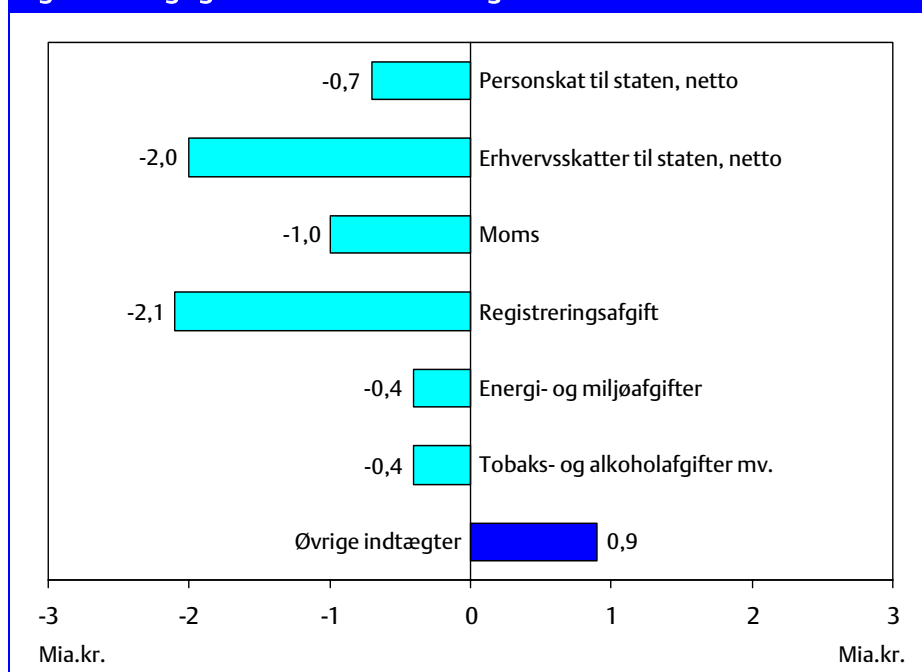
Det lavere provenu fra indkomstskatterne skyldes, at den personlige indkomst er nedjusteret afledt af lavere i vækst i lønsummen, jf. ovenfor. Samlet bidrager dette til en nedjustering på 0,5 mia.kr.

2. Statens finanser

Erhvervsskatter til staten, netto (34 mia.kr.) nedjusteres med 2 mia.kr. Årsagen hertil er en nedjustering af provenu fra kulbrinteskattepligtige selskaber med 2 mia.kr. Som følge af lavere produktionsskøn og dollarkurs er indkomstskatten for 2003 fra kulbrinteskattepligtige selskaber nedjusteret med 1,1 mia.kr. Hertil kommer en reduktion af restskatteafregningen på 0,6 mia.kr. for indkomståret 2002 samt et forventet fald i selve kulbrinteskatten på 0,3 mia.kr.

I forlængelse heraf er indtægterne fra olierørledningsafgiften nedjusteret med 0,2 mia.kr. Det modsvares dog af en opjustering af provenu fra selskabsskatter vedrørende øvrige selskaber med 0,2 mia.kr.

Figur 2.3. Vigtigste revisioner af indtægtsskøn for 2003

Moms (135,8 mia.kr.) ventes at indbringe 1 mia.kr. mindre end budgetteret på FL03. Momsprovenuet fra privatforbrug er nedjusteret med 1,9 mia.kr., hvilket delvist modsvares af en opjustering af momsprovenuet fra råstofproducerende erhverv.

Registreringsafgiften (14,1 mia.kr.) er nedjusteret med 2,1 mia.kr. Denne nedjustering kan henføres til den kraftige nedjustering af bilkøbet i 2003.

Energi og miljøafgifter (29,8 mia.kr.) er 0,4 mia.kr. lavere i forhold til december. Det lavere indtægtsskøn dækker over, at elektricitetsafgiften, naturgasafgiften samt CO₂-afgiften er nedjusteret med i alt 0,6 mia.kr. I modsat retning trækker provenuet fra afgift af stenkul er opjusteret med 0,2 mia.kr. Lavere provenu fra elafgift og CO₂-afgift er delvist en følge af de generelle nedjusteringer af væksten i 2003. Herudover medfører den fortsat lave elproduktion i Norge og Sverige høje elpriser. Det mindsker forbruget af el, men medfører samtidig højere provenu fra kulafgiften, idet de centrale – oftest kulfyrede – kraftvarmeverker øger produktionen af el til eksport som følge af de høje priser.

Tobaks- og alkoholafgifter mv. (18,7 mia.kr.) forventes at indbringe 0,4 mia.kr. mindre end skønnet i december. Nedjusteringen skyldes, at EU har reduceret provenuskønnet for told med 0,3 mia.kr. i forhold til decembervurderingen.

Øvrige indtægter (11,1 mia.kr.) er opjusteret med 0,9 mia.kr. siden FL03. Overskuddet fra Nationalbanken er således 0,4 mia.kr. højere, renteindtægter fra restancer mv. på §38 er sat op med 0,4 mia.kr., mens endelig rente- og kursgevinster fra Den Sociale Pensionsfond er opjusteret med 0,1 mia.kr.

2.4. Statens finansieringsbehov og gæld

Statens nettokassesaldo, der angiver forskellen mellem statens ind- og udbetalinger, ventes at udvise et underskud på 9,4 mia.kr. i 2003. Dette underskud fremkommer som resultat af et forventet DAU-overskud på 5,5 mia.kr. fratrukket genudlån på 7,4 mia.kr. og beholdningsbevægelser ligeledes på 7,4 mia.kr., jf. *tabel 2.10*.

I forhold til FL03 fra december er skønnet for underskuddet på statens nettokassesaldo i 2003 nedjusteret en smule. Den beskedne nedjustering af nettokasseunderskuddet dækker over lavere forventet DAU-overskud, der trækker i retning af en forværring af nettokassesaldoen, og et reduceret omfang af genudlån, som trækker i retning af en forbedring af nettokassesaldoen.

I 2002 udviste nettokassesaldoen et underskud på 3,2 mia.kr. Det er en forbedring i forhold til det forventede underskud på 11,6 mia.kr. i december. Forbedringen skal findes i et markant højere DAU-overskud i 2002. Den negative nettokassesaldo – på trods af det store DAU-overskud –

2. Statens finanser

bunder i omfanget af genudlån på knap 9 mia.kr. samt betydelige beholdningsbevægelser på godt 20 mia.kr.

Tabel 2.10. Netto- og bruttokassesaldo, 2001-2003

Mia.kr., årets priser	2001		2002		2003
	Regnskab	December	Regnskab	December	Maj
DAU-saldo	24,0	12,7	25,8	11,1	5,5
Genudlån	-2,4	-8,0	-8,9	-13,8	-7,4
Beholdningsbevægelser mv.	1,3	-16,3	-20,1	-7,2	-7,4
Nettokassesaldo	22,9	-11,6	-3,2	-10,0	-9,4
Afdrag på statsgæld i alt ¹⁾ :	-119,0	-122,0	-134,9	-107,5	-97,4
Indenlandsk statsgæld	-101,2	-99,6	-112,4	-90,5	-80,3
Udenlandsk statsgæld	-17,8	-22,5	-22,5	-17,1	-17,1
Bruttokassesaldo	-96,2	-133,7	-138,1	-117,5	-106,7

Note: Den Sociale Pensionsfonds nettoobligationskøb er medregnet i afdragene på den indenlandske statsgæld.

1) Langfristet gæld – dvs. gæld der på udstedelsestidspunktet har en restløbetid over 1 år.

Det høje niveau for beholdningsbevægelser i 2002 skyldes primært en ændret kredittid ved afregning af A-skatter og arbejdsmarkedsbidrag for store virksomheder aftalt i forbindelse med FL01. Ændringen betyder, at skatter skal indbetales sidste bankdag i måneden i stedet for som tidligere den 10. i den efterfølgende måned. Indbetalingerne ultimo december 2002 vil imidlertid først være likviditetsmæssigt til rådighed primo 2003.

I 2003 gennemføres forslaget om én afregningskonto, der sigter mod bedre likviditetsstyring i staten og reducerer det gennemsnitlige indestående på statens konto i Nationalbanken og statens låntagning. Forslaget giver anledning til fremrykning af indtægtsførelsen af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag, uden at det har likviditetsvirkning for staten. Dette forklarer godt 3½ mia.kr. af de samlede beholdningsbevægelser på 7,4 mia.kr. i 2003.

Genudlånsomfanget i 2003 forventes at blive på godt 7,4 mia.kr. Der er her tale om en nedjustering på 6,4 mia.kr. i forhold til decemberskønnet, da ønsket om at anvende genudlånsordningen i 2003 har vist sig mindre end tidligere indikeret. I 2003 fastholdes således et genudlånsomfang på linie med 2002. I forhold til 2001 er der tale om et niveauskifte, der hovedsageligt skyldes en udvidelse af ordningen til også at omfatte de statsga-

ranterede selskaber A/S Storebælt og A/S Øresundsforbindelsen. Selskaberne får derved mulighed for at optage lån direkte fra staten på stort set samme vilkår, som staten låner til i markedet.

Statens bruttokassesaldo, der angiver nettokassesaldoen fratrukket afdrag på statsgælden inklusive statens nettoopkøb af egne obligationer, afspejler statens fulde finansieringsbehov. Bruttokassesaldoen ventes i 2003 at udvise et underskud på 106,7 mia.kr.

Af statens samlede bruttofinansieringsbehov på ca. 106,7 mia.kr. i 2003 skønnes den indenlandske låntagning at andrage 72,8 mia.kr., mens der forventes et træk på statens konto i Nationalbanken på knap 16,7 mia.kr, blandt andet som følge af forslaget om én afregningskonto, jf. ovenfor. Det udenlandske lånebehov ventes at udgøre godt 17 mia.kr. i 2003, jf. *tabel 2.11*.

Tabel 2.11. Statens låntagning, 2000-2003

Mia.kr., årets priser	2000	2001	2002	2003
Bruttofinansieringsbehov (-bruttokassesaldo)	80,0	96,2	138,1	106,7
Bruttofinansiering:				
Indenlandsk låntagning	65,7	87,7	121,9	72,8
Udenlandsk låntagning	10,4	16,8	22,5	17,1
Træk på statens konto i Nationalbanken ¹⁾	3,9	-8,3	-6,3	16,7

Note: Regnskabstal for 2000-2002.

1) Trækket på statens konto i Nationalbanken i 2000-2002 er opgjort i henhold til statsregnskabet. Tallet stemmer ikke fuldt ud overens med Nationalbankens regnskab.

Fordelingen af den statslige låntagning er fastlagt i normen for statens låntagning. Ifølge den indenlandske norm for statens låntagning dækkes det indenlandske bruttofinansieringsbehov (summen af afdrag på den indenlandske statsgæld og det statslige nettofinansieringsbehov) som udgangspunkt via udstedelser af indenlandske statspapirer og eventuelt træk på statens konto i Nationalbanken. Den udenlandske norm fastlægger, at der normalt optages udenlandske lån til refinansiering af afdragene på den udenlandske gæld.

I 2003 ventes statsgælden at udvise et fald i forhold til 2002 opgjort i pct. af BNP i tråd med tendensen fra de seneste år, jf. *tabel 2.12*. Opgjort nominelt skønnes statsgælden at udgøre 530,6 mia.kr. i 2003, hvilket indebærer en stigning på 10 mia.kr. i forhold til 2002. Dette sker trods det

2. Statens finanser

forventede DAU-overskud på 5,5 mia.kr. og hænger blandt andet sammen med genudlån, jf. ovenfor.

Tabel 2.12. Statens gæld, 2000-2003

Nominal statsgæld ultimo året, mia.kr., årets priser	2000	2001	2002	2003
Indenlandsk gæld	624,0	611,0	624,9	615,4
Udenlandsk gæld	85,2	83,8	83,7	83,8
Nettogæld til Nationalbanken ¹⁾	-31,3	-39,6	-46,7	-30,0
Værdi af Den Sociale Pensionsfonds obligationsbeholdning	-139,6	-141,1	-141,4	-138,6
Samlet statsgæld	538,3	514,1	520,6	530,6
Udestående genudlån ²⁾	3,6	5,8	12,8	19,2
Samlet statsgæld korrigeret for genudlån	534,7	508,3	507,8	511,4
Samlet statsgæld i pct. af BNP	42,0	38,8	38,3	37,7

- 1) Nettogæld til Nationalbanken er opgjort i henhold til statsregnskabet for 2000 og 2001, mens nettogælden for 2002 og 2003 er opgjort i henhold til Nationalbankens månedsbalance.
- 2) Genudlån til Ørestadsselskabet, A/S Storebælt og A/S Øresundsforbindelsen, hvorfor tallene ikke stemmer helt overens med de samlede ændringer i genudlån, der fremgår af tabel 2.10. De tre ovenstående selskaber står for nærværende for langt det største omfang af nye genudlån.

Genudlån øger finansieringsbehovet for staten og bidrager til en mindre gældsnedbringelse, da aktiverne ved udlånet ikke indgår i den opgjorte statsgæld. På samme måde vil fremtidige afdrag på disse genudlån give anledning til en større gældsnedbringelse – for et givet statsligt overskud.

Rentebetalinger på genudlån påvirker ikke statens DAU-saldo, da disse afholdes af selskaberne. Endvidere er statens risiko ved øget udlån til selskaberne uændret, da staten i forvejen garanterer for selskabernes låntagning.

Boks 2.1. De vigtigste begreber relateret til opgørelsen af statens finansieringsbehov

Nettokassesaldoen er summen af DAU-saldoen, genudlån mv. (for eksempel genudlån til Ørestadsselskabet) samt beholdningsbevægelser mv., der omfatter fordelte emissionskurstab, periodiserede renter, realiserede valutakursreguleringer samt beholdningsbevægelser som for eksempel lagerforskydninger.

Fordelte emissionskurstab. Emissionskurstab (og -gevinster) opstår i forbindelse med statens låntagning, når lånets udstedelseskurs er forskellig fra pari (kurs 100). Kurstabene udgiftsføres på DAU-saldoen ved at fordele kurstabet over lånets løbetid efter et lineært princip. De derved fremkomne fordelte emissionskurstab inden for hvert år indgår som en del af den samlede renteudgift på statens gæld. Fordelte emissionskurstab har ligesom periodiserede renter ingen likviditetseffekt for staten. Derfor skal udgiftsføringen af fordelte emissionskurstab på DAU-saldoen modsvares af en tilsvarende indtægtsføring på statens kapitalposter i opgørelsen af nettokassesaldoen.

Realiserede valutakursreguleringer. Realiserede valutakursreguleringer på afdrag på den udenlandske statsgæld indgår på DAU-saldoen under renter af statsgælden. Formålet hermed er at give et mere retvisende billede af statens omkostninger ved at låne i fremmed valuta. Da realiserede valutakursreguleringer er tilknyttet afdragene, skal de ikke indgå i nettokassesaldoen. Derfor modregnes realiserede valutakursreguleringer i opgørelsen af nettokassesaldoen under beholdningsbevægelser mv.

Bruttokassesaldoen beregnes som nettokassesaldoen fratrukket de samlede afdrag på statens gæld. Bruttokasseunderskuddet er udtryk for det faktiske behov for finansiering i et givet år ved indenlandsk og udenlandsk låntagning samt træk på Nationalbanken. Statens indenlandske bruttofinansieringsbehov er givet som summen af statens indenlandske afdrag og statens indenlandske nettofinansieringsbehov.

Opkøb af egne obligationer med udløb efter opkøbsåret fremrykker afdrag på statens gæld til opkøbsåret.

Nettofinansieringsbehovet er givet som nettokassesaldoen med modsat fortegn.

2.5. Markant større DAU-overskud i 2002

Statsregnskabet for 2002 viste, at DAU-overskuddet blev markant større end skønnet i *Budgetoversigt 4*, december 2002. Overskuddet på statens finanser – det såkaldte drifts-, anlægs- og udlånsbudget – udgjorde 25,8 mia.kr. i 2002. Overskuddet blev dermed 13 mia.kr. større end ventet i december, hvor DAU-saldoen for 2002 skønnedes til 12,7 mia.kr., jf. *tabel 2.13*.

2. Statens finanser

Tabel 2.13. DAU-saldo, 2002

Mia.kr.	December	Regnskab	Ændring Dec.-regn.
Indtægter	429,5	438,7	9,2
Udgifter	416,8	413,0	-3,9
DAU-saldo	12,7	25,8	13,0

Det større DAU-overskud dækker over merindtægter på 9,2 mia.kr. og mindreudgifter på 3,9 mia.kr. I dette afsnit gives en mere detaljeret gennemgang af årsagerne til det markant større DAU-overskud i 2002.

Statens indtægtsbudget i 2002

Ifølge statsregnskabet blev statens indtægter 438,7 mia.kr. i 2002 eller godt 9 mia.kr. mere end ventet i december, jf. *tabel 2.14*.

Tabel 2.14. Statens indtægter, 2002

Mia.kr.	December	Regnskab	Ændring Dec.-regn.
Personskat	83,1	85,5	2,4
Arbejdsmarkedsbidrag mv.	80,4	81,2	0,8
Erhvervsskatter	33,9	38,1	4,1
Moms	129,6	130,2	0,6
Registreringsafgift	14,2	14,5	0,3
Benzin-, vægt og ansvarsafgift mv.	22,1	22,2	0,1
Energi- og miljøafgifter	29,9	29,6	-0,2
Tobaks- og alkoholafgifter mv.	19,6	19,4	-0,2
Pensionsafkastskat	1,8	2,4	0,6
Tinglysningsafgift mv.	6,2	6,4	0,2
Skatter og sociale bidrag i alt	420,7	429,5	8,8
Øvrige indtægter	8,8	9,2	0,4
Indtægter i alt	429,5	438,7	9,2

Merindtægterne kom især fra erhvervsskatter (4,1 mia.kr.), personskatter (2,4 mia.kr.), arbejdsmarkedsbidrag (0,8 mia.kr.), moms (0,6 mia.kr.) og pensionsafkastskat (0,6 mia.kr.). Registreringsafgiften indebar ligeledes en vis merindtægt i forhold til det forventede i december.

I retning af færre statslige indtægter trak lavere provenu fra visse miljø- og energiafgifter samt lavere provenu fra told og EU-landbrugsafgifter, som er indeholdt i kategorien tobaks- og alkoholafgifter mv. i tabel 2.14.

De væsentligste ændringer på statens indtægtsbudget er forklaret mere udførligt nedenfor.

Provenuet fra *personskatter til staten, netto* blev 2,4 mia.kr. højere end skønnet i decembervurderingen. De højere indtægter kan primært henføres til, at indbetalinger af indkomstskat blev ca. 2,3 mia.kr. højere end forventet. Dette skyldes betalingsforskydninger i forbindelse med indbetalinger af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag for mellemstore og store virksomheder, herunder undervurdering af engangsprovenuvirkningen heraf jf. *boks 2.2*.

Boks 2.2. Betalingsforskydninger som følge af fremrykket indbetaling af indkomstskat og arbejdsmarkedsbidrag

Pr. 1. januar 2002 trådte nye regler i kraft med hensyn til indbetaling af A-skat mv. for mellemstore og store virksomheder. De ændrede kredittider var en del af aftalen om FL01 indgået af den forrige regering. Indeholdt skatter mv. skulle indbetales ultimo måneden frem for 10 dage inde i den efterfølgende måned. Det forventedes at give ekstraordinært høje indtægter i januar 2002, som følge af, at indbetalinger for både december 2001 og januar 2002 ville blive foretaget i januar 2002. Med betydelig usikkerhed skønnedes der således en merindtægt af engangskarakter i januar 2002 på 13,3 mia.kr.

Indtægterne i januar 2002 var dog ikke så høje som forventet, hvilket enten kunne tolkes i retning af, at skønnet for merindtægterne var for højt eller at det sene indbetalingstidspunkt på måneden for A-skatte og arbejdsmarkedsbidrag gav en tidsforskydning i registreringen (fordi indbetalinger den sidste dag i måneden måske først blev registreret for den efterfølgende måned).

Det har efterfølgende vist sig, at de månedlige regnskabstal for A-skatte i 2002 varierer betydeligt mere end tidligere år. Dette kan ud over underliggende udsving i forbindelse med lønperioder mv. skyldes, at indbetalinger foretaget den sidste dag i måneden i et vist omfang først er blevet indtægtsført i den efterfølgende måned, da hovedparten af angivelserne vedrørende A-skat og arbejdsmarkedsbidrag skal indscannes, hvilket typisk tager 6-8 hverdage, mens SCR-systemet (Statens Centrale Register) lukker efter 3-4 hverdage. Dette understøttes af forholdsvis store indtægter i den regnskabsmæssige supplementsperiode for 2002.

Alt i alt er indtægterne fra A-skat og arbejdsmarkedsbidrag 3,1 mia.kr. højere end forudsagt i decembervurderingen. Heraf kan 1,5 mia.kr. forklares med, at engangsindtægten som følge af fremrykning af indbetalingen nu vurderes til 14,8 mia.kr. og ikke 13,3 mia.kr. Afvigelsen herudover i forhold til decemberskønnet skyldes i vidt omfang forsigtig budgettering set i lyset af de svingende regnskabstal.

Indtægterne fra *arbejdsmarkedsbidrag mv.* blev samlet set 0,8 mia.kr. højere end forventet i decembervurderingen. Isoleret set var provenuet fra arbejdsmarkedsbidraget 1 mia.kr. højere, primært som følge af betalingsfor-

2. Statens finanser

---

skydningerne i sammenhæng med indkomstskatterne, jf. *boks 2.2.* ovenfor.

I modsat retning trak, at de faktiske indbetalinger af A-kasse- og efterlønsbidrag blev 0,2 mia.kr. lavere end budgetteret i decembervurderingen.

Erhvervsskatter til staten, netto viste sig at blive 4,1 mia.kr. højere end forudsagt i decembervurderingen. Erhvervsskatterne dækker over statens indtægter fra selskabs-, fonds- og kulbrinteskatten.

Indtægterne på *selskabsskattekontoen* blev ca. 3,3 mia.kr. større end forventet. Det skyldes først og fremmest, at acontobetalingerne for 2002 blev 4 mia.kr. højere end skønnet, jf. *boks 2.3.* I modsat retning trækker, at restskatteafregningen for indkomståret 2001 blev 0,7 mia.kr. mindre. Endelig blev omfanget af afskrivninger 0,1 mia.kr. lavere end ventet i december, hvilket bidrager til en opjustering af provenuet fra selskabsskatten.

Indtægterne på *kulbrinteskatekontoen* blev 0,9 mia.kr. højere end skønnet i december. Forklaringen på undervurderingen i december er først og fremmest, at acontobetalingerne for 2002 fra kulbrinteskattepligtige selskaber blev undervurderet med ca. 0,8 mia.kr.

Boks 2.3. Selskabsskatteskøn og budgetteringstidspunkt

Budgetteringen af selskabsskatter i forbindelse med *Budgetoversigt 4*, december 2002, afsluttedes den 18. november 2002 af hensyn til den tekniske afslutning af FL03. Dermed forelå der – i modsætning til decemberbudgetteringen i tidligere år – ikke foreløbige oplysninger om acontoskattebetalingerne til 20. november. Derimod forelå som sædvanlig foreløbige oplysninger om indtægterne af restskatteafregningen for indkomståret 2001, som dog var lidt mere usikre end sædvanligt som følge af indkøring af det nye selskabsskattesystem 3S. I de kommende år vil det nye system imidlertid give hurtigere og mere præcis information om restskatteafregningen mv.

Fejlskøn i forbindelse med decemberbudgetteringen på op til 1 mia.kr. eller mere på selskabsskatten har ikke været usædvanlige – også selv om foreløbige oplysninger for acontoskatten til den 20. november har foreligget, og budgetteringen først afsluttedes i slutningen af november eller begyndelsen af december.

Under forudsætning af at budgetteringen fremover afsluttes ultimo november må usikkerheden i fremtiden forventes at blive noget mindre som følge af, at det nye selskabsskattesystem 3S anvendes til indkomst- og restskatten. Hertil kommer øvrige systemmæssige forbedringer – herunder muligheden for hurtige udtræk af acontobetalingerne til november.

Regnskabstallene for *momsindtægterne* viste en merindtægt på 0,6 mia.kr. i forhold til skønnet fra december. Skønnet for momsindtægterne i 2002 blev i decembervurderingen nedjusteret med 1 mia.kr. på basis af de på

budgetteringstidspunktet foreliggende regnskabstal, der omfattede de 10 første måneder af 2002. Set i lyset af de endelige regnskabstal for hele året burde denne nedjustering kun have været på 0,4 mia.kr.

Provenuet fra *registreringsafgiften* blev 0,3 mia.kr. større end ventet i december. Det skyldes blandt andet, at indtægterne i forbindelse med decemberskønnet på baggrund af de seneste regnskabstal blev nedjusteret med 0,2 mia.kr. Hermed blev der ikke taget højde for, at i 2002 fandt en relativt større del af bilsalget end normalt sted i 4. kvartal.

Provenuet fra *energi- og miljøafgifterne* blev samlet set 0,2 mia.kr. lavere end ventet i december. Underliggende har der været en forskydning, hvor provenuet fra henholdsvis naturgasafgiften blev 0,2 mia.kr. og CO₂-afgiften tilsvarende 0,1 mia.kr. lavere end skønnet i december, mens indtægterne fra afgift af stenkul mv. til gengæld var 0,1 mia.kr. højere. Forklaringen herpå vurderes at være de stærkt stigende elpriser i årets sidste måneder.

Indtægterne fra *tobaks- og alkoholafgifter mv.* viste sig at blive 0,2 mia.kr. lavere. Det kan primært henføres til, at toldprovenuet blev 0,3 mia.kr. mindre end skønnet i december. Omvendt var forbruget af tobak højere end ventet, hvorfor tobaksafgiften indbragte 0,1 mia.kr. mere end budgetteret i december.

Ifølge statsregnskabet blev indtægterne fra *pensionsafkastskatten* 0,6 mia.kr. højere end budgetteret i december. Forklaringen herpå er, at den private pensionssektor indbetalte 0,6-0,7 mia.kr. mere i foreløbig pensionsafkastskat for 2002 end forventet.

Indtægterne fra *stempelafgifter mv.* var i regnskabet for 2002 ca. 0,2 mia.kr. højere end budgetteret i december. Merindtægterne kan hænge sammen med, at konverteringsomfanget i 4. kvartal blev højere end ventet.

De *øvrige indtægter* blev 0,4 mia.kr. højere end ventet i december. Årsagen hertil var blandt andet, at udbyttet af statens aktiebesiddelser blev 0,2 mia.kr. højere.

Statens udgiftsbudget i 2002

Ud over højere statslige indtægter viste statsregnskabstallene tillige, at statens udgifter blev 413 mia.kr. eller knap 4 mia.kr. lavere end skønnet i december, jf. *tabel 2.15.*

2. Statens finanser

Tabel 2.15. Statens udgifter, 2002

Mia.kr.	December	Regnskab	Ændring Dec.-regn.
Ministerfordelte udgifter	346,0	344,0	-1,9
Renter af statsgæld	45,9	44,7	-1,1
EU-bidrag	13,2	12,4	-0,8
Børnefamilieydelse	11,8	11,8	0,0
Udgifter i alt	416,8	413,0	-3,9

De *ministerfordelte udgifter* blev knap 2 mia.kr. lavere end skønnet i december. Det hænger blandt andet sammen med mindreudgifter på Videnskabs-, Forsvars-, Beskæftigelses- og Trafikministeriets områder, jf. *tabel 2.16*. I modsat retning trækker merudgifter på momsreserven.

Tabel 2.16. Ministerfordelte udgifter, 2002

Mia.kr.	December	Regnskab	Ændring Dec.-regn.
Forsvarsministeriet	19,1	18,5	-0,6
Beskæftigelsesministeriet (ekskl. A-dagpenge)	60,3	59,8	-0,5
Videnskabsministeriet	12,1	11,1	-1,0
Trafikministeriet	9,7	9,4	-0,3
Momsreserve	4,8	5,5	0,7
Øvrige ministerfordelte udgifter	240,0	239,8	-0,2
Ministerfordelte udgifter i alt	346,0	344,0	-1,9

Det kan bemærkes, at de lavere udgifter på Videnskabsministeriets område primært vedrører Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger, der som udgangspunkt netto er budgetteret i nul, jf. §19.11.06 på FL02, idet udgifterne i form af investeringer mv. modsvares fuldt ud af indtægter i form af låntagning. På regnskabet er der imidlertid udelukkende udgifter for godt 0,6 mia.kr., mens indtægterne er på 1,5 mia.kr. som følge af teknisk bestemte forskelle i budgettering af regnskabsførelse.

Renteudgifterne af statsgælden blev ifølge regnskabstallene godt 1 mia.kr. lavere end ventet i december. Renteudgifterne er lavere på såvel indenlandsk som udenlandsk statsgæld. Hertil kommer mere teknisk betonede mindreudgifter vedrørende diskonteringsudgiften på tilsagnsordninger. På renter af udenlandsk statsgæld optræder den største afvigelse i forhold til

vurderingen i december. Renteudgifterne på den udenlandske gæld blev således 0,8 mia.kr. lavere.

Endelig blev Danmarks *EU-bidrag* ca. $\frac{3}{4}$ mia.kr. lavere end budgetteret i december. Heraf stammer knap 0,3 mia.kr. fra tilbagebetaling af BNI-bidrag som følge af reguleringer vedrørende tidligere år. Hertil kommer ca. 0,2 mia.kr. i lavere momsbidrag.² Endelig blev den del af afregningen af Danmarks EU-bidrag, der vedrører told og EU's landbrugsafgifter, ca. 0,3 mia.kr. lavere end ventet i december.³

2.6. DAU-skøn 1993-2002

Finansministeriet udarbejder løbende skøn for statens finanser – den såkaldte DAU-saldo. Det første DAU-skøn for et givet år præsenteres normalt i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovsforslaget ultimo august, dvs. ca. 4 måneder før det kommende finansårs begyndelse.

Derefter offentliggøres et nyt skøn for DAU-saldoen i løbet af december i tilknytning til vedtagelsen af det kommende års finanslov. På nuværende tidspunkt produceres der tillige normalt tre DAU-skøn i løbet af finansåret – mere præcist i maj, august og december samtidig med udarbejdelsen af konjunkturvurderingerne i *Økonomisk Redegørelse*.

Endelig offentliggøres DAU-saldoen på statsregnskabet i løbet af april, dvs. 4-5 måneder efter finansårets slutning. Det betyder, at der alt i alt går ca. $1\frac{3}{4}$ år fra det første DAU-skøn til den endelige opgørelse af statens finanser på regnskabet.

I dette afsnit redegøres der for DAU-skønnene i perioden 1993 til 2002, idet der sammenlignes med den endelige DAU-saldo på statsregnskabet. Der henvises til en lignende opgørelse i *Budgetoversigt 1*, maj 1995.

Der fokuseres i det følgende på de DAU-skøn, som fremgår af den vedtagne finanslov (FL) og decemberskønnene udarbejdet ét år efter FL – ganske kort tid før finansårets afslutning.

---

² Der var således budgetteret med en engangsbetaling i 2002 på 0,6 mia.kr. vedrørende moms som følge af stramningen af kredittiden i 2001 (som led i aftalen om FL01). Det faktiske beløb blev ca. 0,4 mia.kr.

³ Denne mindredgift modsvares i høj grad af lavere statslige indtægter fra told og EU-landbrugsafgifter, jf. omtalen heraf i forbindelse med statens indtægtsbudget, idet 75 pct. af indtægterne fra told og EU's landbrugsafgifter overføres til EU.

2. Statens finanser

Den generelle tendens er, at der er anlagt forholdsvis konservative skøn for DAU-saldoen i perioden 1993-2002. DAU-underskuddene i årene 1993-1996 blev således i vidt omfang overvurderet, mens størrelsen af DAU-overskuddene i 1997-2002 blev undervurderet.

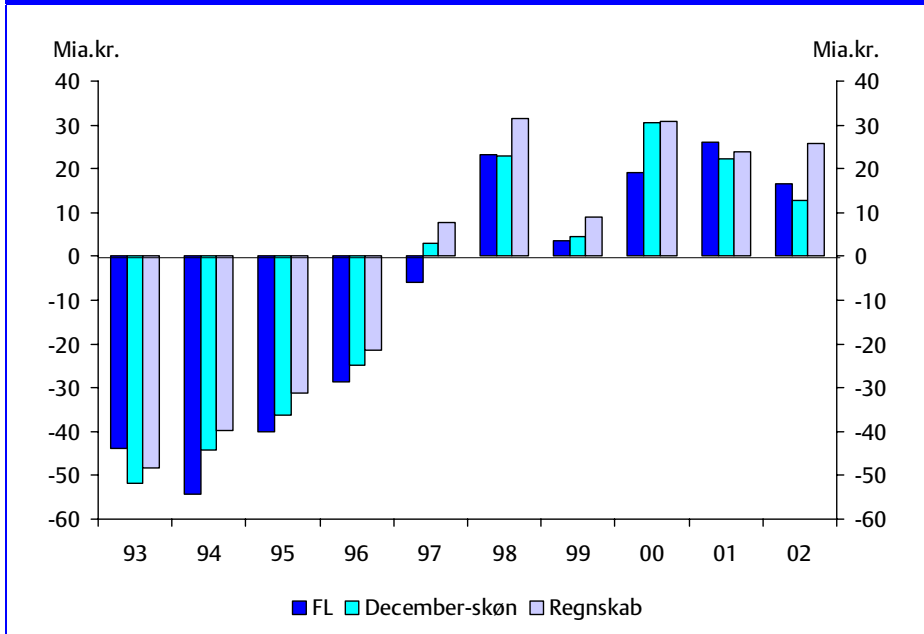
Dette hænger i vid udstrækning sammen med, at styrken i det økonomiske opsving – især i årene 1994-2000 – successivt blev undervurderet. Det medførte for pessimistiske skøn for de dele af statens budget, der afhænger af konjunkturerne. Generelt er der af den grund udarbejdet for lave skøn for statens indtægter i form af skatter og afgifter og tilsvarende for høje skøn for statens udgifter til især A-dagpenge.

Der er dog også noget, som tyder på, at der er indbygget en egentlig forsigtighed i forbindelse med budgetteringen af de enkelte underkomponenter i statens udgifter og indtægter. Således har der selv i forbindelse med decemberskønnene, hvor en væsentlig del af finansåret er passeret og foreløbige regnskabsoplysninger foreligger, været en gennemgående tendens til at undervurdere statens indtægter og samtidig overvurdere udgifterne.

Det gælder ikke mindst i det netop overståede regnskabsår 2002, hvor der i december skønnede et DAU-overskud på 12,7 mia.kr., mens statsregnskabet udviste et overskud på 25,8 mia.kr., jf. *figur 2.4*. Der er i *afsnit 2.5* redegjort nærmere for afvigelsen mellem decemberskønnet for DAU-saldoen i 2002 og statsregnskabstallene.

Det fremgår ligeledes af *figur 2.4*, at finanslovene for 1993 og 2001 er de eneste eksempler på, at der er foretaget en overvurdering af DAU-saldoen i den betragtede periode 1993-2002. Decemberskønnene har uden undtagelse undervurderet DAU-saldoen i alle år siden 1993.

Figur 2.4. DAU-skøn, 1993-2002

Note: Med hensyn til 2001 er december-skønnet reelt fra januar 2002 afledt af regeringsskiftet. Finansloven for 2002 blev af samme årsag først vedtaget i marts 2002.

Afvigelsen mellem den på FL budgetterede DAU-saldo og det endelige statsregnskab udgør i gennemsnit ca. 0,6 pct. af BNP – svarende til 9 mia.kr. i 2003-niveau, jf. *tabel 2.17*. Den største afvigelse mellem FL og regnskabet indtraf desuden i 1994, hvilket sandsynligvis hænger sammen med det forholdsvist voldsomme omslag i konjunkturerne lige præcis i det år.

Tabel 2.17. Afvigelser på DAU-saldoen, 1993-2002

Pct. af BNP	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	Gnst.
FL-regnskab	-0,5	1,5	0,9	0,7	1,2	0,7	0,5	0,9	-0,2	0,7	0,6
Dec.-regnskab	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4	0,7	0,4	0,0	0,1	1,0	0,4

Den tilsvarende gennemsnitlige afvigelse for decemberskønnene er ca. 0,4 pct. af BNP eller 6 mia.kr. i 2003-niveau, jf. *tabel 2.17*. Den største afvigelse mellem decemberskønnene og regnskabet indtraf i øvrigt i 2002. Det er umiddelbart noget bemærkelsesværdigt den afdæmpede konjunkturudvikling taget i betragtning. Decemberskønnene indeholder dog også et

2. Statens finanser

---

enkelt pletskud, idet der for 2000 skønnedes et DAU-overskud på 30,5 mia.kr., der siden hen viste sig at blive 30,7 mia.kr. på statsregnskabet.

Det er tillige værd at bemærke, at der i perioden 1993-2002 ikke indtræffer en voldsom reduktion af DAU-afvigelserne i løbet af det år, der ligger mellem budgetteringen på FL og decemberskønnene.

Der er således fortsat en vis usikkerhed omkring DAU-saldoens størrelse i forbindelse med decemberskønnene. Denne usikkerhed hænger blandt andet sammen med, at der under normale omstændigheder foretages relativt store indbetalinger af selskabsskatter og realrenteafgift/pensionsafkastskat i slutningen af finansåret, som ikke er fuldt ud kendte, når decemberskønnene udarbejdes.

Idet DAU-saldoen er givet ved forskellen mellem statens indtægter og udgifter, vil der naturligvis gælde, at forholdsvis moderate undervurderinger af indtægterne kombineret med tilsvarende overvurderinger af udgifterne kan indebære relativt mærkbare afvigelser mellem DAU-skønnene og statsregnskabet. Dette fænomen har i et ikke ubetydeligt omfang gjort sig gældende i forbindelse med DAU-skønnene både på FL og i december lige før finansårets afslutning.

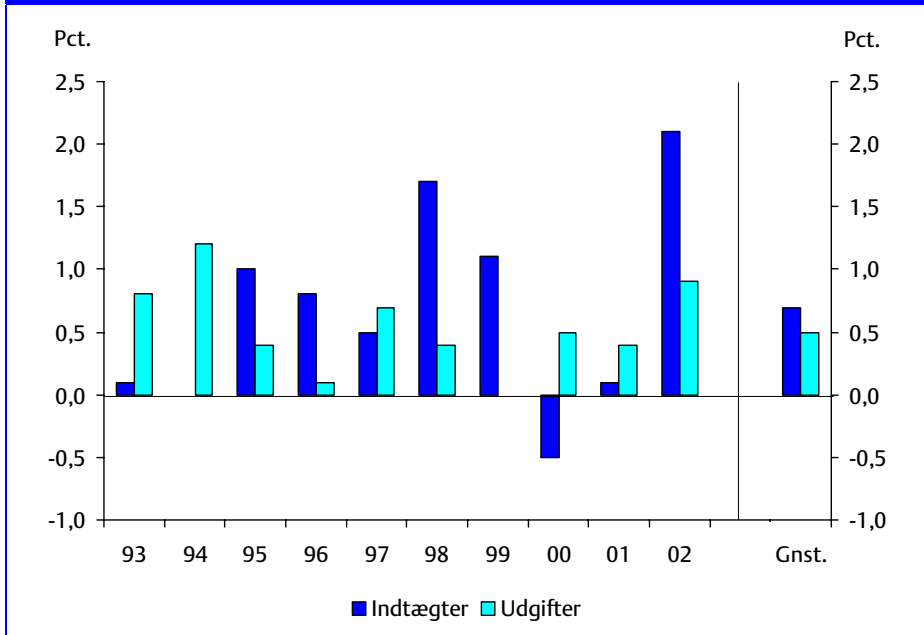
I perioden 1993-2002 er statens indtægter således generelt blevet undervurderet i forbindelse med decemberskønnene – dog med undtagelse af 1994 og 2000. Målt i forhold til indtægterne på statsregnskabet har denne undervurdering i gennemsnit udgjort 0,7 pct. eller omtrent 3 mia.kr., jf. *figur 2.5*. Der har umiddelbart især været mærkbare afvigelser mellem skøn og regnskab, hvad angår de beløbsmæssigt relativt store indtægtskilder i form af personskatter og moms. Derudover har der i en række år været betydelige forskelle med hensyn til indtægterne fra selskabsskatter og realrenteafgift/pensionsafkastskat, jf. ovenfor.

Decemberskønnene for statens udgifter har uden undtagelse indeholdt en overvurdering af de faktiske udgifter i perioden 1993-2002. Målt i forhold til de samlede udgifter på statsregnskabet har denne overvurdering i gennemsnit udgjort 0,5 pct. eller godt 2 mia.kr.

Det er især de såkaldte ministerfordelte udgifter, der er blevet overvurderet i perioden 1993-2002. Skønnene for de ministerfordelte udgifter baseres som udgangspunkt på ministeriernes løbende rammeredegeørelser. Sidstnævnte angiver tilsyneladende konsekvent højere udgiftsniveauer end,

hvad der efterfølgende på statsregnskabet viser sig realiseret. Dette gælder ikke mindst med hensyn til de skønnede forbrug af videreførelsesordningen, det vil sige anvendelsen af opsparede midler vedrørende tidligere års finanslovsbevillinger.

Figur 2.5. Afvigelse mellem decemberskøn og statsregnskab, 1993-2002

Note: Mht. indtægter angiver et positivt tal en undervurdering af indtægterne i forhold til statsregnskabet. Afvigelsen er målt i pct. af de samlede indtægter på statsregnskabet. Mht. udgifter angiver et positivt tal en overvurdering af udgifterne i forhold til statsregnskabet. Afvigelsen er målt i pct. af de samlede statslige udgifter på regnskabet.

3

Offentlige finanser og finanspolitikken

- *Overskuddet på de samlede offentlige finanser skønnes til 18,0 mia.kr. i 2003 og 21,6 mia.kr. i 2004. Det svarer til henholdsvis 1,3 pct. af BNP i 2003 og 1,5 pct. af BNP i 2004.*
- *I forhold til decembervurderingen er de offentlige overskud nedjusteret med ca. 6½ mia.kr. i 2003 og med knap 12 mia.kr. i 2004. Nedjusteringen skal ses i sammenhæng med et relativt kraftigt gennemslag på de offentlige finanser af den aktuelle afmatning af konjunkturerne.*
- *Finanspolitikken skønnes – målt ved finanseffekten – at have et omtrent neutralt bidrag til den økonomiske vækst i 2003 svarende til 0,1 pct. af BNP.*
- *Med aftalen om skattnedsættelser skønnes finanspolitikken at bidrage til øget økonomisk aktivitet i 2004. Finanspolitikkenes stramhedsgrad i 2004 er endnu ikke fastlagt - det vil ske i løbet af 2003, herunder i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovforslaget for 2004 i august.*
- *Overskuddene på den strukturelle saldo, dvs. den offentlige saldo rensat for konjunkturerne påvirkning, skønnes til 1,9 pct. af BNP i 2003 og 1,6 pct. af BNP i 2004.*

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

3.1. Offentlige finanser

Skønnet for de offentlige finanser i 2003 og 2004 tager afsæt i den aktuelle vurdering af dansk økonomi, jf. *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003.

Skønnet for 2003 er desuden baseret på finansloven og kommunebudgetterne for 2003 samt de ministerielle rammeredegørelser for udgiftsudviklingen på statens område i 2003. Skønnet for 2004 afspejler aftalen om skattnedsættelser, herunder en realvækst i det offentlige forbrug på 0,7 pct. i 2004, og beror derudover også på nogle beregningstekniske forudsætninger, blandt andet en forudsat realvækst i de offentlige investeringer på 2 pct.

Siden decembervurderingen har Danmarks Statistik offentliggjort tal for de offentlige finanser i 2002, der viser et overskud på 26 mia.kr. svarende til 1,9 pct. af BNP, jf. *tabel 3.1*.

Mia.kr., årets priser	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
December	13,1	38,8	31,7	36,6	21,4	24,6	33,5
Maj	13,1	38,8	31,7	36,6	26,0	18,0	21,6
Heraf: Stat og kommuner	1,2	22,1	12,4	14,6	12,1	3,7	9,0
Sociale kasser og fonde	11,8	16,7	19,3	22,1	14,0	14,3	12,6
Maj (pct. af BNP)	1,1	3,2	2,5	2,8	1,9	1,3	1,5

Dermed blev overskuddet i 2002 godt 4½ mia.kr. større end ventet i december, hvilket især kan henføres til et højere provenu fra personskatter mv., jf. *bilag 2*.

Overskuddet er faldet fra 2001 til 2002, hvilket skal ses i sammenhæng med omlægningen af den særlige pensionsopsparing til en individuel pensionsordning. Omlægningen påvirker overskuddet i de sociale kasser og fonde, som omfatter ATP-fonden, A-kasserne og Lønmodtagernes Garantifond, og har derfor ikke betydning for nedbringelsen af den offentlige gæld i stat, amter og kommuner.

I 2003 skønnes overskuddet på de offentlige finanser til 18 mia.kr., hvilket svarer til 1,3 pct. af BNP. Det ventede fald i overskuddet fra 2002 til 2003 kan fortrinsvist henføres til gennemslaget på de offentlige udgifter og indtægter fra den aktuelle afmatning af konjunkturerne.

Finanspolitikkenes stramhedsgrad i 2003 skønnes at være omtrent neutral på linje med skønnet i december, jf. *afsnit 3.2*.

Med en ventet bedring af konjunkturerne i 2004 skønnes overskuddet på den offentlige saldo at stige til ca. 2½ mia.kr. i 2004 eller 1,5 pct. af BNP.

Ændringer i forhold til vurderingen i december 2002

Den offentlige saldo er justeret ned med 6½ mia.kr. i 2003 og med knap 12 mia.kr. i 2004 i forhold til decembervurderingen, jf. *tabel 3.2*.

Tabel 3.2. Ændring af saldoen i 2003 og 2004 siden december

Mia.kr.	2003	2004
Registreringsafgift	-2,6	-2,8
Moms og andre afgifter	-1,5	-0,9
Selskabsskatter	-0,9	-1,3
Indkomstoverførsler	-2,8	-3,8
Pensionsafkastskat	0,0	-3,6
Personskatter mv. og arbejdsmarkedsbidrag	0,5	-2,1
Nettorenteudgifter	0,0	1,3
Andre udgifts- og indtægtsposter	0,7	1,3
Ændring af den offentlige saldo, i alt	-6,6	-11,9

Note: Negative tal angiver saldoforværringer i form af øgede udgifter eller reducerede indtægter, mens positive tal svarer til saldoforbedringer som følge af lavere udgifter eller forøgede indtægter.

Nedjusteringen af den offentlige saldo i 2003 kan navnlig henføres til et relativt kraftig gennemslag på de offentlige indtægter fra de aktuelle svage konjunkturer. Provenuet fra registreringsafgiften, moms og andre afgifter er nedjusteret med godt 4 mia.kr. i 2003 sammenholdt med december-skønnet især i lyset af, at der forventes en mere afdæmpet vækst i privatforbruget, herunder bilforbruget. Dertil kommer en nedjustering af selskabsskatteprovenuet med knap 1 mia.kr.

På udgiftssiden er indkomstoverførslerne opjusteret med godt 2¾ mia.kr. i 2003 i forhold til decembervurderingen. Heraf kan ca. 1¾ mia.kr. henføres til opjusteringer af udgifterne til A-dagpenge og kontanthjælp som følge af den forventede højere ledighed.

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

Opjusteringen af udgifterne til indkomstoverførsler i 2003 og 2004 skal herudover ses i sammenhæng med en forventet øget tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet til efterløn og førtidspensionering end skønnet i december.

De konjunkturbetingede nedjusteringer af det offentlige overskud i 2003 bærer i vidt omfang over i 2004. Det skyldes blandt andet et forventet lavere niveau for privatforbruget og et højere niveau for ledigheden i 2004 end ventet i december. Endvidere er provenuet fra pensionsafkastskatten nedjusteret med godt 3½ mia.kr. i 2004 navnlig som følge af forventede lavere obligationsafkast.

I 2004 er provenuet fra personskatter mv. nedjusteret med godt 2 mia.kr. sammenlignet med decemberskønnet. Det skal ses i lyset af aftalen om gennemførelse af skattnedsættelser for ca. 9½ mia.kr. i årene 2004-2007, heraf knap 5¾ mia.kr. i 2004.

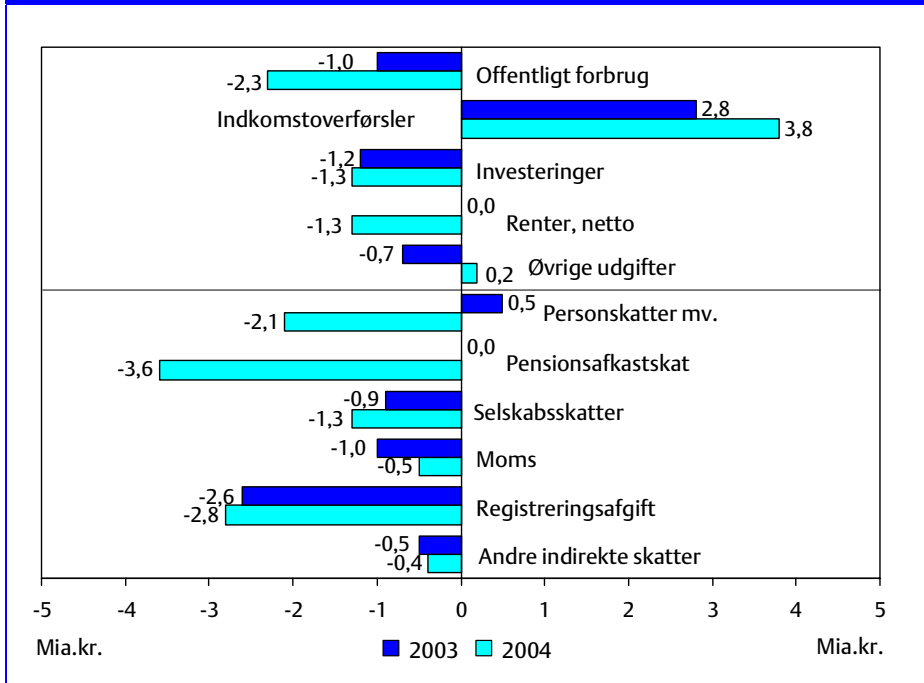
I 2003 og 2004 bidrager ændrede skøn for nettorenteudgifterne samt andre udgifts- og indtægtsposter til en opjustering af overskuddene på ca. ¾ mia.kr. i 2003 og godt 2½ mia.kr. i 2004 i forhold til decemberskønnet.

I medfør af aftalen om lavere skat på arbejdsindkomst er det offentlige forbrug nedjusteret med godt 1¼ mia.kr. i 2004 sammenholdt med decembervurderingen, idet realvæksten er nedjusteret fra 1,0 pct. til 0,7 pct. Med prioriteringen af det forudsatte råderum frem mod 2010 til skattnedsættelser samt den afsatte pulje til forbedringer på ældre-, social- og sundhedsområdet forudsættes realvæksten i det offentlige forbrug således at udgøre 0,7 pct. i 2004, 0,6 pct. i 2005 samt 0,5 pct. om året i perioden 2006-2010, jf. også den mellemfristede fremskrivning i *Økonomisk Redegørelse*, maj 2003.

I 2003 skønnes realvæksten i det offentlige forbrug at udgøre 0,7 pct. på linje med skønnet i december. Væksten i den offentlige beskæftigelse skønnes til 3.000 personer om året i 2003 og 2004.

De væsentligste ændringer i skønnene for 2003 og 2004 i forhold til decembervurderingen er angivet i *figur 3.1*, og der henvises til en nøjere kommentering i *boks 3.1*.

Figur 3.1. Revision af udgifts- og indtægtsskøn, 2003-2004

Note: Over strengen svarer positive tal i figuren til saldoforværringer, idet der er tale om offentlige udgifter. Under strengen svarer positive tal til saldoforbedringer, idet der er tale om offentlige indtægter.

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

Boks 3.1. Revision af udgifts- og indtægtsskøn, 2003 og 2004

De væsentligste ændringer siden decembervurderingen kan opsummeres på følgende vis:

Udgifterne til det *offentlige forbrug* er nedjusteret med 1 mia.kr. i 2003 og 2¼ mia.kr. i 2004. Heraf kan 1 mia.kr. henføres til tekniske forhold, der følger af Danmarks Statistiks ændrede opgørelsesmetoder. Der er dels foretaget en genberegning af forbruget af fast realkapital, og dels medregnes løntilskud til fleks- og skånejob ikke længere til det offentlige forbrug, men til de offentlige subsidier. I 2004 er forbruget desuden nedjusteret med 1¼ mia.kr. som følge af en reduktion af den forudsatte realvækst i forbruget fra 1,0 pct. til 0,7 pct. i medfør af aftalen om lavere skat på arbejdsindkomst.

Udgifterne til de *offentlige investeringer* er nedjusteret med 1¼ mia.kr. om året i 2003 og 2004. Nedjusteringen skyldes, at Danmarks Statistiks foreløbige regnskabstal for 2002 og budgettal for 2003 viser et lavere niveau for de offentlige investeringer end ventet i december. På linje med skønnet i december skønnes der real nulvækst i de offentlige investeringer i 2003, og i 2004 er der beregningsteknisk forudsat en realvækst i investeringerne på 2,0 pct.

Udgifterne til *overførselsindkomster* er opjusteret med godt 2¾ mia.kr. i 2003 og 3¾ mia.kr. i 2002. Det kan blandt andet henføres til øgede udgifter til A-dagpenge og kontanthjælp på 1¾ mia.kr. i 2003 og 1¼ mia.kr. i 2004 i lyset af et højere ledighedsskøn. Dertil kommer en opjustering af udgifterne til efterløn og førtidspension på knap 1 mia.kr. i 2003 og 1¾ mia.kr., der primært af afledt af et højere skøn for antal modtagere.

Nettorenteudgifterne er nedjusteret med godt 1¼ mia.kr. i 2004, hvilket skyldes et lavere skøn for renteudgifterne i lyset af et forventet fald i rentesatserne.

De offentlige subsidier er opjusteret med godt 1½ mia.kr. i 2003 og med knap 2 mia.kr. 2004. Opjusteringen kan i hovedsagen henføres til en metodemæssig revision i Danmarks Statistiks opgørelser, der medfører, at løntilskud til fleks- og skånejob medregnes til de offentlige subsidier i stedet for det offentlige forbrug, jf. også ovenfor.

Indtægterne fra *personskatter mv. og arbejdsmarkedsbidrag* er opjusteret med ½ mia.kr. i 2003 og nedjusteret med godt 2 mia.kr. i 2004. Opjusteringen i 2003 skal især ses i sammenhæng med en niveauekorrektion i lyset af nye tal for 2002. Nedjusteringen i 2004 skyldes aftalen om skattnedsættelser, der isoleret set indebærer en reduktion af kildeskatteprovenuet med knap 5¾ mia.kr. i 2004. I modsat retning trækker et forventet højere provenu i lyset af en opjustering af beskæftigelsen og dermed skattegrundlaget i 2004.

Selskabsskatteprovenuet er nedjusteret med knap 1 mia.kr. 2003 og med godt 1¼ mia.kr. i 2004. Lavere restskatter for indkomståret 2002 er den væsentligste forklaring på nedjusteringen i 2003. I 2004 afspejler det lavere provenuskøn et forventet lavere skattegrundlag for indkomståret 2003, der rent nationalregnskabsmæssigt har betydning for de offentlige indtægter i 2004.

Provenuet fra *pensionsafkastskatten* er nedjusteret med godt 3½ mia.kr. i 2004 navnlig som følge af forventede lavere obligationsafkast end skønnet i december.

Der skønnes et provenu fra *registreringsafgiften og de øvrige indirekte skatter*, der er godt 4 mia.kr. lavere i 2003 og knap 3¾ mia.kr. lavere i 2004 end ventet i december. De lavere provenuer kan især henføres til en nedjustering af privatforbruget, herunder særligt af bilforbruget.

Udviklingen i udgifts- og skattetrykket

Fra 2001 til 2004 skønnes et fald i de samlede offentlige udgifters andel af BNP på knap $\frac{3}{4}$ pct.enheder, jf. *tabel 3.3*. Det skønnede fald i udgiftstrykket skyldes et forventet lavere rentetryk som følge af en lavere gældskvotest og faldende rentesatser.

Tabel 3.3. Udgifts- og skattetryk, 1998-2004

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Ændr. 2001- 2004
Pct. af BNP								
Forbrug	26,0	25,8	25,3	25,9	26,1	26,1	25,9	0,1
Overførsler	18,3	17,8	17,3	17,3	17,6	17,8	17,6	0,3
Investeringer	1,7	1,7	1,7	1,9	1,7	1,7	1,7	-0,2
Renteudgifter	5,3	4,8	4,3	4,0	3,7	3,4	3,2	-0,8
Øvrige udgifter	5,4	5,4	5,2	5,1	5,2	5,0	5,0	-0,1
Udgiftstryk	56,7	55,4	53,8	54,2	54,3	54,0	53,5	-0,7
Personskatter mv. ¹⁾	22,0	22,3	22,3	22,5	22,5	22,4	21,9	-0,5
Arbejdsmarkedsbidrag	4,5	4,5	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	0,0
Pensionsafkastskat	0,8	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Selskabsskatter	2,8	3,0	2,4	3,1	2,9	2,7	2,6	-0,5
Moms	9,9	9,9	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	0,0
Øvrige indirekte skatter	8,6	8,5	7,7	7,8	8,0	7,7	7,6	-0,2
Øvrige skatter	1,6	2,2	2,3	2,2	1,7	1,7	1,6	-0,6
Skattetryk	50,1	51,5	49,5	49,8	49,2	48,6	48,5	-1,3
Renteindtægter	3,0	2,5	2,5	2,6	2,3	2,2	2,2	-0,4
Øvrige indtægter	5,0	4,9	4,6	4,7	4,9	4,6	4,4	-0,3
Told mv. til EU ²⁾	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Indtægtstryk	57,9	58,6	56,3	57,0	56,3	55,3	54,9	-2,1

1) Personskatter mv. indeholder kildeskatter, vægtafgift fra husholdninger, arve- og gaveafgift samt andre personlige skatter.

2) Ifølge de nye nationalregnskabsprincipper kategoriseres disse indtægter som skatter og indgår som følge heraf i skattetrykket. De kategoriseres dog ikke som offentlige indtægter, fordi de tilfalder EU, og indgår derfor ikke i indtægtstrykket.

Skattetrykket, målt ved de samlede skatters andel af BNP, skønnes at falde med godt $1\frac{1}{4}$ pct.enhed fra 2001 til 2004. Det kan blandt andet henføres til et fald i personskattetrykket på $\frac{1}{2}$ pct.enhed af BNP, der skal ses i

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

sammenhæng med aftalen om lavere skat på arbejdsindkomst med virkning fra 2004.

Dertil kommer et skønnet fald i indtægterne fra selskabsskatterne på ½ pct.enhed af BNP fra 2001 til 2004. Efter et ekstraordinært højt provenu i 2001 forventes en gradvis tilbagevenden til et lavere og mere normalt niveau for selskabsskatteprovenuet. Der forventes desuden et fald i de øvrige skatter svarende til godt ½ pct.enhed af BNP, hvilket skyldes omlægningen af den særlige pensionsordning til en individuel opsparingsordning.

I modsat retning trækker en skønnet stigning i skattetrykket på ½ pct.enhed af BNP som følge af, at pensionsafkastskatten efter flere år med meget lave provenuer skønnes at indbringe godt 7½ mia.kr. i 2004.

Fra 2001 til 2004 skønnes et fald i indtægtstrykket på godt 2 pct.enheder af BNP. Udover det skønnede fald i skattetrykket ventes aftagende offentlige renteindtægter at bidrage til det lavere indtægtstryk.

3.2. Finanspolitikens aktivitetsvirkning

Finanspolitikens umiddelbare påvirkning af den økonomiske aktivitet måles ved den ét-årige finanseffekt. Finanseffekten angiver et skøn for virkningen på den økonomiske aktivitet af diskretionære ændringer i de offentlige udgifter og indtægter i det år, hvor ændringerne træder i kraft. En positiv finanseffekt indikerer, at finanspolitikken bidrager til at øge aktiviteten, mens en negativ finanseffekt er udtryk for en finanspolitisk afdæmpning af aktiviteten.

På baggrund af Danmarks Statistiks nye tal for de offentlige finanser i 2001 og 2002 kan finanseffekten opgøres til 0,5 pct. af BNP i 2001 og 0,1 pct. af BNP i 2002, jf. *tabel 3.4*.

Tabel 3.4. Finanseffekt, 1998-2003

Aktivitetsvirkning, pct. af BNP	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Udgifter i alt	0,4	0,4	0,1	0,7	0,0	0,0
Indtægter i alt ¹⁾	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,1
Finanseffekt i alt	0,0	0,2	-0,1	0,5	0,1	0,1

1) Den midlertidige pensionsopsparing blev som led i Pinsepakken videreført i form af den særlige pensionsopsparing (SP) i 1999. Omlægningen af den særlige pensionsopsparing fra og med 2001 påvirker ikke finanseffekten.

Dermed er finanseffekten noget højere i 2001 og en smule lavere i 2002 end antaget i december, hvor finanseffekten blev beregnet til henholdsvis 0,1 pct. af BNP i 2001 og 0,2 pct. af BNP i 2002.

Den betydelige opjustering af finanseffekten i 2001 skal især ses i lyset af Danmarks Statistiks oprevison af realvæksten i det offentlige forbrug og de offentlige investeringer i 2001. I forhold til den tidligere opgørelse er realvæksten i det offentlige forbrug således blevet oprevideret fra 1,2 pct. til 2,1 pct. i 2001, og realvæksten i de offentlige investeringer er oprevideret fra 3,5 pct. til 13,3 pct.

Navnlig som følge af oprevisjonen af 2001 har realvæksten i forbruget og investeringerne vist sig at blive lavere i 2002 end ventet i december, hvilket forklarer nedjusteringen af finanseffekten i 2002.

Med en finanseffekt på 0,1 pct. af BNP skønnes finanspolitikken at være omtrent neutral i 2003. I forhold til decembervurderingen er den skønnede finanseffekt i 2003 opjusteret marginalt. Som følge af den øgede tilgang til efterløn og førtidspension og de heraf forøgede overførselsudgifter forventes der ikke som i december et negativt bidrag til finanseffekten fra de offentlige udgifter i 2003.

I 2003 skønnes den offentlige indtægtsside at bidrage med godt 0,1 til finanseffekten blandt andet som følge af indfasningen af skatte- og afgiftsinitiativer på finansloven for 2002 samt nye initiativer på finansloven for 2003, herunder bortfald af arbejdsmiljøafgiften og lempelser af afgifter på spiritus og tobak mv. Dertil kommer en mindre lempelse, der følger af, at punktafgifterne ikke opjusteres i takt med den generelle prisudvikling, jf. skattestoppet.

Navnlig i lyset af aftalen om skattenedsættelser skønnes finanspolitikken at bidrage positivt til den økonomiske aktivitet i 2004. Den nødvendige finanspolitiske stramhedsgrad i 2004 er ikke fastlagt på nuværende tidspunkt. Den konkrete finanspolitiske prioritering vil finde sted i løbet af 2003, herunder i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovsforslaget for 2004 i august.

3.3. Strukturel budgetsaldo

Saldoen på de offentlige finanser afhænger af konjunktursituationen. I perioder med høj økonomisk vækst stiger de offentlige indtægter fra skatter og afgifter således relativt meget, mens udgifterne til overførselsind-

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

---

komster har en tendens til at falde – primært som følge af faldende ledighed. Potentialet for en gunstig udvikling i den offentlige saldo er derfor større i en højkonjunktur med lav ledighed og høj beskæftigelse end i en periode med højere ledighed og lavere beskæftigelse.

Den *strukturelle budgetsaldo* opgøres som den faktiske offentlige saldo fratrukket det positive eller negative bidrag fra konjunkturerne og angiver dermed stillingen på de offentlige finanser renset for den givne konjunktursituation.

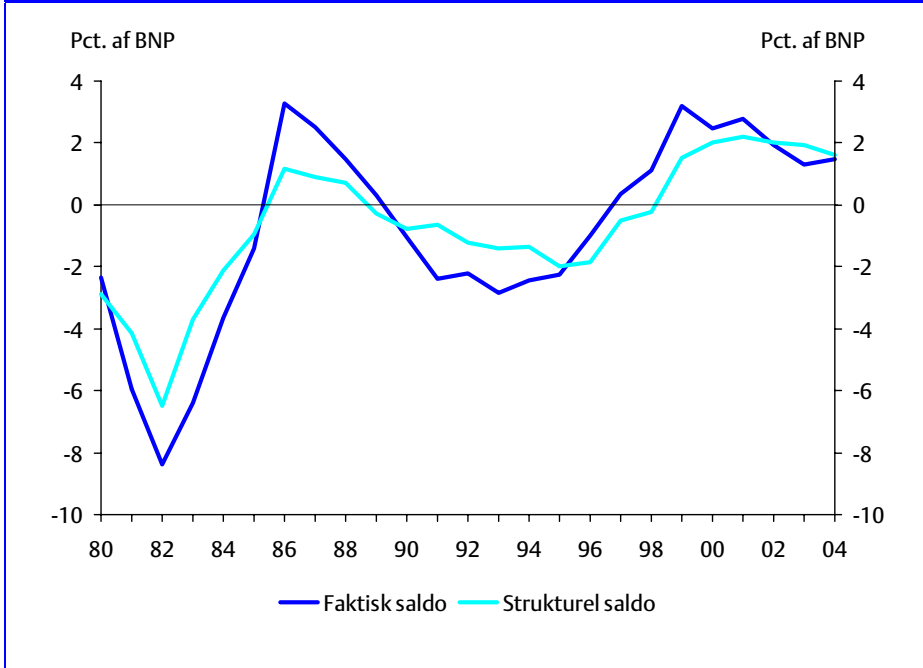
Forskellen mellem den faktiske og den strukturelle saldo afhænger af, hvor mange ledige ressourcer, der er i økonomien. Den strukturelle budgetsaldo er derfor blandt andet bestemt af finanspolitikkenes stramhedsgrad og den skønnede afvigelse mellem faktisk og strukturel ledighed.

Overskud på den strukturelle budgetsaldo er en forudsætning for at kunne opnå en reduktion i den offentlige gæld over konjunkturerne. I den mellemfristede strategi frem mod 2010 forudsættes der årlige overskud på den strukturelle budgetsaldo på i gennemsnit 1½-2½ pct. af BNP. Derved vil den offentlige gæld kunne nedbringes, således at de offentlige finanser på længere sigt vil være robuste overfor skiftet i befolkningens sammensætning i retning af flere ældre og færre erhvervsaktive.

Den strukturelle saldo skønnes at udgøre 1,9 pct. af BNP i 2003 og 1,6 pct. af BNP i 2004, jf. *figur 3.2*.

Figur 3.2. Faktisk og strukturel budgetsaldo, 1980-2004

I 2002 og 2003 skønnes overskuddet på den strukturelle budgetsaldo at være større end overskuddet på den faktiske saldo. Det skyldes den aktuelle konjunkturbetingede afmatning, herunder at den faktiske saldo midlertidigt er påvirket af ekstraordinært lave provenuer fra skatten af pensionsafkast. Dette korrigeres der for i beregningen af den strukturelle saldo.

Der skønnes et fald i den strukturelle saldo fra 2002 til 2004, hvilket skal ses i sammenhæng med merudgifter som følge af den øgede tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet til efterløn og førtidspension samt aftalen om skattnedsættelser med virkning fra 2004.

I 2002 forringes både den faktiske saldo og den strukturelle saldo isoleret set med ca. $\frac{1}{2}$ pct. af BNP som følge af omlægningen af den særlige pensionsopsparing. Forringelsen af den strukturelle saldo i 2002 udgør dog kun 0,2 pct. af BNP, jf. tabel 3.5. Det skyldes, at et underliggende fald i netto-renteudgifterne samtidigt trækker i retning af en forbedring af den strukturelle saldo med 0,3 pct. af BNP.

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

Tabel 3.5. Den strukturelle budgetsaldo, 1995-2004

Pct. af BNP	Strukturel saldo		----- Ændring som følge af -----				
	Niveau	Årlig ændring	Finanspolitik ¹⁾	Strukturel ledighed ²⁾	Arbejdsudbud ³⁾	Specielle poster ⁴⁾	Andet/residual
1995	-2,0	-	-	-	-	-	-
1996	-1,8	0,1	-0,5	0,6	-0,1	-0,1	0,2
1997	-0,5	1,3	1,3	0,5	-0,1	0,0	-0,3
1998	-0,2	0,3	0,4	0,6	-0,1	0,1	-0,7
1999	1,5	1,7	0,5	0,5	0,1	0,6	0,0
2000	2,0	0,5	0,1	0,3	0,1	0,1	-0,1
2001	2,2	0,2	-0,3	0,2	0,2	0,3	-0,1
2002	2,0	-0,2	-0,1	0,0	0,0	-0,2	0,1
2003	1,9	-0,1	-0,2	0,1	0,1	0,2	-0,3
2004	1,6	-0,3	-	-	-	-	-
I alt	-	3,6	-	-	-	-	-

Note: Metoden til beregningen af den strukturelle saldo er som udgangspunkt baseret på den metode, der anvendes af OECD. Afrunding kan medføre afvigelse i summen.

- 1) Finanspolitikken er – med enkelte justeringer som eksempelvis korrektion for skat på indkomstoverførsler mv. – givet ved de direkte provenuer anvendt ved beregningen af finanseffekten.
- 2) Den strukturelle ledighed angiver det ledighedsniveau, som er foreneligt med en langsigtholdbar inflation.
- 3) Til grund for beregningen ligger arbejdsudbuddet målt i timer.
- 4) Specielle poster indeholder blandt andet nettorenteudgifter, drifts- og kapitaloverførsler, overskud af offentlig virksomhed og pensionsafkastskat. Desuden indgår indførelsen af det midlertidige pensionsbidrag i 1998, videreførelsen heraf i form af den særlige pensionsopsparing samt omlægningen af den særlige pensionsopsparing til en individuel pensionsordning fra og med 2001.

Bilag

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Mia.kr., årets priser	
Fremrykning af kildeskatteafregning	8,8
Afregning af feriepenge	4,7
Feriefondens renteindtægter	0,1
Statens Bygningsfredningsfond	0,03
Aktiesalg, EKR Kreditforsikring	0,3
Etablering af Statens Ejendomsselskab	0,2
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	8,9
Korrektion vedr. endelig afregning i 1999 af indkomstskat til kommunerne for 1997	0,1
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1995	-2,4
1997 i alt	20,8
Salg af aktier i TeleDanmark	30,9
Omlægning af statslige aktiver	1,9
Harmoniseret afregning af lønsumsafgift	0,7
Betalingsregler for elafgift (inkl. momseffekt)	0,5
Scandlines	0,5
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	1,6
Korrektion vedr. endelig afregning i 2000 af indkomstskat til kommunerne for 1998	-1,3
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1996	0,1
1998 i alt	35,0
Salg af statslige aktiver	1,3
Kapitalindskud i COMBUS	-0,3
Aftale med Naturgas Syd og DONG	-1,4
Acontoindbetaling vedr. Dansk Tipstjeneste	0,7
Pinsepakken	-0,7
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	5,2
Korrektion vedr. endelig afregning i 2001 af indkomstskat til kommunerne for 1999	0,1
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1997	-0,1
Korrektion vedr. endelig afregning i 2001 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 1999	-0,3
1999 i alt	4,6

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Mia.kr., årets priser	
Pinsepakken	0,8
Selskabsskat	-3,4
Overdragelse af statshavne	-0,7
Kapitaludtræk fra Post Danmark	0,3
Ekstraordinær indfrielse af saneringslån (Københavns kommune)	0,5
Ekstraordinært udbytte fra PostDanmark og DSB	0,2
Korrektion vedr. endelig afregning i 2002 af indkomstskat til kommunerne for 2000	2,0
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1998	1,3
Frivillige indbetalinger af personskat	0,4
Opløsning af Dansk Eksportfinansieringsfond	0,2
Omlægning af kredittider for momsen (inkl. afledet effekt på andre afgifter)	12,4
Omlægning af kredittider for vandafgiften	0,2
Afvikling af ejendomsselskabet TOR I/S	-1,0
Ændring af procentgodtgørelse	0,5
Pensionsafkastskat	2,7
Korrektion vedr. endelig afregning i 2002 af ejendomsværdiskat til kommunerne for 2000	0,5
Korrektion vedr. endelig afregning i 2002 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2000	0,8
Kraftvarmeværkers efterbetaling	0,3
Overførsel fra Hypotekbankens reserver	1,0
Salg af aktier i Københavns Lufthavn	0,9
2000 i alt	20,0

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Mia.kr., årets priser	
Selskabsskat	4,4
Ændret beskatning af husdyrbesætninger	0,4
Ekstraordinært aktieudbytte fra DONG mv.	1,0
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1999	-0,1
Stramning af momskredittider for store virksomheder	14,4
Afskaffelse af importmoms	-1,9
Omlægning af momskredittider for landbrug (inkl. afledet effekt på andre afgifter)	0,5
Stramning af kredittid for lønsumsafgift	0,3
Pinsepakken	1,1
Frivillige skatteindbetalinger	6,3
Fastfrysning af personfradrag/nedsættelse af A-kassekontingent	-1,2
Ekstraordinært bidrag til EU sfa. omlægning af kredittider for momsen i 2000	-0,5
Overdragelse af statshavne	-0,1
Pensionsafkastskat	-11,8
Naturgas Sjællands overgang til DONG	-0,2
UMTS-licenser – ekstraordinær indtægt i 2001 i forhold til den årlige indtægt 10 år frem	0,7
Indbetaling fra DTU m.fl. vedr. overgang til selveje	1,8
Endelig afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 1999	-0,3
Korrektion vedr. endelig afregning i 2003 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2001	0,1
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,3
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	-0,6
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	-0,4
2001 i alt	13,5

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Mia.kr., årets priser	
Fastfrysning af personfradrag/nedsættelse af A-kassekontingent	1,2
Selskabsskat	3,1
Pinsepakke	0,8
Ekstraordinært bidrag til EU som følge af omlægning af kredittider for moms i 2001	-0,4
Endelig afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 2000	-2,1
EU-formandskab	-0,8
Stramning af kredittider for A-skat og arbejdsmarkedsbidrag	14,8
Tilbagebetaling af kantinemoms	-0,5
Endelig afregning af ejendomsværdiskat til kommunerne for indkomståret 2000	-0,5
Endelig afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2000	-0,8
Pensionsafkastskat	-10,8
Omlægning af statslige aktiver	0,7
Renteafkast af FerieKonto	0,1
Konkurrenceevnepakke, lempelse af kredittid for mellemstore virksomheder	-1,5
Sygehuse	-1,3
Mindreforbrug som følge af reduktion af videreførte midler	0,5
Regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	0,2
Ekstraordinært låneafdrag fra DONG	0,5
Medarbejderaktieordninger, jf. Coloplastdommen	-0,3
Mindreudgift vedr. tjenestemandspensioner	1,6
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	0,9
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	0,4
2002 i alt	5,6

Bilag 1. Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2003

Mia.kr., årets priser	
Pensionsafkastskat	-10,5
Selskabsskat	-1,4
Endelig afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2001	-0,1
Modregning af regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	-0,2
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,2
Omlægning af statslige aktiver	1,0
Én afregningskonto	3,5
DONG ekstraordinært afdrag af lån	0,4
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,3
Renteafkast af FerieKonto	0,2
Supplerende engangsydelse til folkepensionister	-0,4
Grænsehandel	-0,3
Medarbejderaktieordninger, jf. Coloplastdommen	-0,8
Sygehuse	-0,1
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-1,0
Tilbagebetaling af kantinemoms	-0,1
2003 i alt	-9,3

Bilag 2. Offentlige finanser, 2002-2004

Mia.kr., løbende priser	----- 2002 -----			----- 2003 -----			----- 2004 -----		
	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.
Forbrug	356,0	355,0	-1,0	369,0	368,0	-1,0	383,5	381,2	-2,3
Overførsler	237,8	238,5	0,6	247,9	250,7	2,8	255,6	259,4	3,8
Investeringer	24,5	23,3	-1,2	25,0	23,8	-1,2	26,0	24,8	-1,3
Renteudgifter	51,3	50,6	-0,7	48,3	47,3	-1,0	48,4	47,1	-1,2
Subsidier	27,3	28,8	1,5	27,7	29,3	1,6	28,2	30,1	1,9
Øvrige udgifter ¹⁾	42,5	41,9	-0,6	41,5	41,7	0,2	44,3	43,6	-0,7
Udgifter i alt	739,5	738,2	-1,3	759,4	760,8	1,4	786,0	786,2	0,2
Personskatter mv. ²⁾	301,5	304,9	3,5	314,3	315,1	0,8	324,3	322,5	-1,9
Arbejdsmarkedsbidrag	61,4	61,7	0,3	63,9	63,6	-0,3	66,4	66,2	-0,2
Selskabsskatter	38,6	38,9	0,2	38,4	37,6	-0,9	39,4	38,0	-1,3
Pensionsafkastskat	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	11,2	7,6	-3,6
Moms	133,3	132,3	-1,0	137,7	136,7	-1,0	143,3	142,8	-0,5
Registreringsafgift	14,7	15,1	0,4	16,7	14,1	-2,6	18,2	15,4	-2,8
Øvrige indirekte skatter	90,9	90,8	-0,1	92,0	91,5	-0,5	94,2	93,8	-0,4
Øvrige skatter ³⁾	22,6	22,7	0,0	23,2	23,4	0,2	23,8	24,0	0,2
Renteindtægter	31,8	31,7	-0,1	32,3	31,3	-1,1	32,1	32,2	0,0
Bruttoestindkomst	27,8	26,7	-1,1	28,2	27,1	-1,1	28,6	27,6	-0,9
Øvrige indtægter ⁴⁾	38,1	39,2	1,1	37,0	38,1	1,1	37,9	37,7	-0,3
Indtægter i alt	760,9	764,2	3,4	784,1	778,8	-5,3	819,5	807,7	-11,7
Offentlig saldo	21,4	26,0	4,6	24,6	18,0	-6,6	33,5	21,6	-11,9
Renter, netto	19,5	19,0	-0,6	16,0	16,0	-0,0	16,2	14,9	-1,3
Offentlig primær saldo ⁵⁾	41,0	45,0	4,0	40,7	34,1	-6,6	49,8	36,5	-13,2

- 1) Øvrige udgifter indeholder blandt andet kapitaloverførsler, overførsler til Færøerne og Grønland samt bidrag til EU's budget.
- 2) Personskatter mv. indeholder: Kildeskatte, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, afgift af dødsboer og gaver samt andre personlige skatter.
- 3) Øvrige skatter indeholder bidrag til sociale ordninger (ordinært ATP-bidrag, A-kassebidrag og efterlønsbidrag).
- 4) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregne) indtægter i form af bidrag til tjenestemandspensioner.
- 5) Den primære saldo angiver stillingen på de offentlige finanser før nettorenteudgifter.
- 6) Skønnet for 2004 beror i vidt omfang på beregningstekniske forudsætninger.